

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**DOWN SENDROMU, OTİZM VE
DİĞER GELİŞİM BOZUKLUKLARININ
YAYGINLIĞININ TESPİTİ İLE İLGİLİ
BİREYLERİN VE AİLELERİNİN
SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ İÇİN ALINMASI
GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
KIRŞEHİR TOPLANTI TUTANAKLARI**

————●————
11 Ekim 2019 Cuma
————●————

Kırşehir Çalışma Ziyareti Toplantısı

11 Ekim 2019 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Kemal ÇELİK (Antalya)

BAŞKAN VEKİLİ: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

SÖZCÜ: Bahar AYVAZOĞLU (Trabzon)

KÂTİP: Hülya NERGİS (Kayseri)

(Kırşehir)

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, kaymakamlarımız, belediye başkanlarımız, daire amirlerimiz, Ankara’dan toplantımıza iştirak eden çok kıymetli bürokrat arkadaşlarım; hepinize “Hoş geldiniz.” diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü toplantımızda Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonunuzla birlikte bu toplantımızı icra edeceğiz.

Komisyonumuz bugün ilk ziyaretini ilimize gerçekleştirdiler, sabahleyin Valiliğimizin ziyaretiyle başlayan program, diğer bu konuyla ilgili kuruluşların ziyareti ve inceleme gezisiyle devam etti. Bugün hep birlikte araştırma komisyonunun oluşturulmasına temel teşkil eden hususları hep birlikte değerlendirip bu konuda sorunlar nelerdir, çözüm önerileri nedir, hep birlikte istişare etme fırsatı bulacağız.

Ben tekrar Komisyonumuzu şehrimizde ağırlamaktan mutlu olduğumuzu, kendilerine ilimizi ilk ziyaret yeri olarak seçmelerinden dolayı da müteşekkir olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Tekrar kendilerine “Hoş geldiniz.” diyerek sözü Sayın Başkanımıza bırakmak istiyorum. Sayın Başkanımızın toplantıyı yönlendirmesi temennisiyle tekrar kendilerine “Hoş geldiniz.” diyorum.

BAŞKAN – Sayın Valim, sayın milletvekillerimiz, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli kaymakamlarımız, değerli belediye başkanlarımız, kurum amirlerimiz, il müdürlerimiz ve değerli aileler, sivil toplum örgütlerimizin çok değerli temsilcileri; bugün Kırşehir’de bulunmaktan Komisyon olarak son derece mutlu olduğumuzu özellikle ifade etmek istiyorum. Belediye Başkanımız -il belediye başkanımız- genel olarak söylediğimiz ilçe belediye başkanlarımız, çok mutlu olduğumuzu özellikle ifade ediyorum. Bizim Komisyon olarak üç aylık bir süremiz var, çalışmamızı üç ay sürdüreceğiz ama yetmezse bir ay ilave yapabiliyoruz. Bir ay daha aldık, inşallah 24 Kasım’a kadar çalışmamızı devam ettireceğiz.

Bu çerçevede bizler ilgili bakanlıkların temsilcilerini dinledik, bilim insanlarını dinledik, sivil toplum örgütlerini dinledik, aileleri dinledik. Çok önemli bilgiler edindik, çok önemli mesafeler aldık. Zaten sorunlar belli ama sorunların çözüm önerilerine daha fazla önem verdik. Bu çerçevede, tabii, ortaya şöyle bir şey çıktı. Tüm Türkiye’de bir farkındalık olayının yayılmasının çok önemli olduğunu düşündük. Bu çerçevede bölgeler olarak bazı illeri ziyaret etmemiz gerektiğine inandık.

Tabii ki İç Anadolu Bölgesi’ni ziyarete karar verdiğimiz zaman Komisyon üyemiz Metin Bey, bu konuda, tabii, talip oldu. Biz de hemen “hayhay” dedik, Kırşehir’e geldik. Tabii, yine Komisyon üyemiz vardı İç Anadolu Bölgesi’nde, Kayseri Milletvekilimiz Çetin Bey ama biz Kırşehir’i tercih ettik. Çetin Bey de çok anlayış gösterdi. Tabii, Kayseri’ye daveti de duruyor. İnşallah fırsatımız olursa o daveti de yerine getireceğiz.

Kırşehir bizim için çok önemli. Tabii, Kırşehir'in özellikleri var. Sayın Valim bugün bize çok güzel anlattı Kırşehir'i, Belediye Başkanımız çok güzel anlattılar. Yani neredeyse Kırşehir'in fahri hemşehrisi de olacağız.

Tabii, gerçekten, Ahi Evran'ın yani esnaf teşkilatımızın temelini atıldığı yer. Bu Diriliş Ertuğrul dizisini izlerken orada Ahilere önem, örnek veren bir bölüm vardı, hep aklıma o zaman da Kırşehir geldi. Bizim Antalya'da da esnafların arasında bir Ahi Evran heykeli var. Oranın da açılışına gitmiştim ben geçen yıl milletvekili olduğumuzda. Hep aklımıza da Kırşehir gelir.

Tabii, Kırşehir'in bir özelliği daha var, Bozkırın Tezenesi Neşet Ertaş. Şimdi, o türküler biz gençken çok fazla hoşumuza gitmezdi, böyle yaşlandıkça Neşet Ertaş'ın türkülerinin anlamını, güzelliğini, hatta onu taklit etmeye çalışanların bunu hiç beceremediklerini görmeye başladım yani bunu da söyleyeyim. Böyle, demek ki hem tarihi hem kültürü hem de ekonomimiz açısından temel teşkil eden özellikleri bir arada barındıran bir ilimizde olmaktan son derece mutluyuz, kısacası bu.

Burada tabii ki hem Valimizi, Belediye Başkanımızı ziyaret ettik. Tabii, Bakanlığımızın kontrolündeki çocuklarımızın kurumlarını, hem özel eğitim kurumlarını hem uygulama okulunu ziyaret ettik. Gördük ki sorunlar ortak ve bu ortak sorunlara da kesin çözüm bulmamız gerekiyor. Tabii, şu anda 58 çocuktan 1 tanesi bu hastalıklara, Down sendromu, otizm bilhassa...

Şimdi, tabii, eskiden bu çocuklar, hastalıklar vardı ama farkında değildik yani aileler farkında değildi. Hatta sağlıkta bu kadar ileri değildik. Şimdi, sağlıkta Allah'a şükür biz dünya çapındayız, çok ileriyiz. Tabii, eğitimde de aşağı yukarı bunu yakalamamız gerekiyor. Eğitimde de bu düzeye geldiğimizi görüyoruz. Yine, sosyal güvenlik alanında, bu çocukların hakları, hukuklarıyla ilgili de belli bir düzeye gelmişiz ama asla, tabii, yeterli değil. Yani Türkiye şöyle bir ülke: Dünyada nasıl bir uygulama varsa bu Türkiye'de de öyle olacak, Kırşehir'de de öyle olacak, Hakkâri'de de öyle olacak. Artık bunu yapabilecek düzeydeyiz, bu kapasitedeyiz. Bir de tabii, toplumumuz çok bilinçli. Şimdi, ailelerin çok bilinçli olduğunu görüyorum. Bu da bizi çok mutlu etti.

İşte, bu kapsamda biz bugün burada çalışmamıza başladık. Ben Sayın Valimi daha önce aradım, sağ olsun, Sayın Valim "Memnuniyetle Kırşehir'de böyle bir organizasyonu yapabiliriz." dedi. Kaymakamlarımızı davet etmeyi uygun gördük. Belediye Başkanlarımızı davet etmeyi uygun gördük.

Biz Mecliste siyaseti yapıyoruz ama komisyonda siyaseti yapmıyoruz. Mecliste bayağı bir siyaset yapıyoruz ama Komisyonunda, Allah'a şükür, milletvekillerimizle bu işe yoğunlaştık, odaklandık biz şu anda ve inşallah hep beraber bazı sonuçlara doğru gidiyoruz. Yani örneğin, yerel yönetimler bu konuda daha fazla görev alıp daha fazla yetki... Tabii, yetki kapsamında bir sorumluluk olması gerekiyor diye düşünüyoruz. Seçimlerde hep görüyoruz. Özellikle büyükşehirlerde seçim vaatlerinde -hepimiz- tüm adaylar engelli haklarıyla ilgili neler yapacaklarını vaat ediyorlar, çok görevleri olmadığı hâlde yapıyor belediyeler bunu. Burada da gördük ki belediyelerimizde -hem şimdiki belediye başkanımız hem önceki belediye başkanlarımız- çok şeyler yapılmış, çok şeyler yapılması düşünülüyor. Demek ki yerel yönetimlere de bizim bunu biraz daha görev olarak vermemiz gerekiyor. Belki bir yasal düzenleme gerekebilecek.

Tüm bunları Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak tespit edeceğiz ama tespit ettiğimiz şeylerin uygulanabilir olmasına önem vereceğiz. İşte bu çerçevede toplantımıza başlıyoruz.

İsterseniz önce şöyle bir sunum yapacağız: Gonca Hanım, kendisini biraz sonra tanıtacak, bizim uzmanımız, ergoterapi uzmanı Hacettepe Üniversitesinde. Bizim, tabii, uzmanlarımız var, çok, her dalda uzmanlarımız var, kendilerine burada huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Gonca Hanım bir sunum yapacak, daha sonra da biz söz almak isteyen arkadaşlarımıza da söz vereceğiz. Milletvekillerimizden, kısa da olsa hepsinden konuşmalarını isteyeceğiz Sayın Valim, milletvekillerimiz de bir değerlendirme yapsınlar. Belediye Başkanlarımızdan söz almak isteyenlere

tabii ki söz vereceğiz. Kaymakamlarımızdan söz almak isteyenlere söz vereceğiz. Buradaki, ilgili, örneğin, Millî Eğitim Müdürlüğü, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcisi, Sağlık İl Müdürü, bu arkadaşlarımızın da mümkün olduğunca illeriyle ilgili bilgi verirlerse... Gençlik Spor İl Müdürümüz var mı?

GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ FARUK ŞAHİN – Buradayım Başkanım.

BAŞKAN – Yani Gençlik Spor'u biz biraz Komisyonumuzda belki ihmal ettik ama Gençlik Spor İl Müdürümüzün buradaki spor potansiyelini de bir görssek belki daha iyi olur çünkü bu çocuklarımız açısından spor, Sayın Valim, inanılmaz derecede faydalı bir şey. Tabii, arkadaşlar bu konuda bir bilgi verirler. Şu anda fazlaca sözü uzatmayalım.

Gonca Hanım, buyurun.

PROF. DR. GONCA BUMİN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Komisyon Başkanım, sayın milletvekillerimiz, Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanı, sayın kamu kurumlarının yöneticileri ve yetkilileri, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve değerli konuklar, hepinizi saygıyla selamlıyorum konuşmama başlamadan evvel. Öncelikle misafirperverliklerinden dolayı Sayın Valimize, Belediye Başkanımıza, özel eğitim okulu yetkililerine çok teşekkür ediyorum ve sözlerime başlamak istiyorum.

Ben Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü Başkanım. Bu Komisyon çalışmalarında Sayın Başkanımın da dediği gibi farklı uzmanlar olarak özel gereksinimli çocuklarımızın ve ailelerinin sorunları ve çözüm önerileri için Meclisteki Komisyon çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

Bugün ben sizlere erken çocuklukta gelişimsel zorluklar, önleyici yaklaşımlar ve erken müdahalenin önemi konularında bilgi vermeye çalışacağım.

“Özel gereksinimli çocuk” dediğimizde ya da “özel gereksinimlilik” dediğimizde kronik olarak fiziksel, gelişimsel, davranışsal ya da duygusal zorlukları ya da riskleri olan ve yaşatlarının gereksinim duyduğu hizmetlerin ötesinde birtakım hizmetlere ihtiyacı olan çocukları kastediyoruz aslında. “Özel gereksinimi olan çocuklar” çocuğun engelleri yerine gereksinimlerini daha çok vurguladığı için damgalama yapmama adına “engelli çocuk” yerine “özel gereksinimli çocuk” terimini daha çok kullanmamız gerekiyor.

Çocuklarımızda gelişimsel zorlukları görüyoruz. Gelişim için risk oluşturabilecek durumlar, gelişimsel gecikmeler ve özel gereksinimler aslında gelişimsel zorlukları oluşturuyor. Baktığımız zaman gelişimsel zorlukların sıklığına, aslında Amerika Birleşik Devletleri’nde çocukların 3-17 yaş arasında yaklaşık yüzde 15’inde gelişimsel zorluk olduğunu görüyoruz ki bunların da çoğunun fiziksel, öğrenme, dil ve davranış sorunlarıyla kendini gösteren sorunlar karşımıza çıkıyor. Yine, yapılan araştırmada özellikle 59’da 1 oranında otizm spektrum bozukluklarının sıklığını, 77’de 1 oranında bunu takiben bilişsel zorlukları ve bunları takiben de yine serebral palsi, iştah kaybı ve görme kaybı gibi diğer problemlerin olduğunu görmekteyiz.

Erken çocukluk dönemi niye önemli? Çünkü erken çocukluk döneminde beyin gelişimi en önemli safhasında oluyor. Nöronlar aslında bebek doğmadan önce anne karnında hızlıca gelişmeye başlıyor. Doğumda beyindeki her bir nöron birbiriyle yaklaşık olarak 2.500 sinaps yapıyor. Bu şu demek: Beyin gelişimi bu sinapsların artışıyla karakterize. Doğum ile 8’inci ay arasında sinapsların gelişimi daha da hızlanıyor ve öğrenme bu dönemde daha hızlı gerçekleşiyor.

Burada beyindeki sinir liflerinin birbiriyle bağlantısını görüyorsunuz. Özellikle yeni doğan döneminde ve bir aylık dönemde hızla bu sinapsların yani bağlantıların artışı görüyoruz ki altı aylık dönemde ne kadar artış gösterdiğini resimde görebiliyoruz.

Doğumda aslında çocuğun beyni hemen hemen yapısal olarak bir yetişkininki kadar, zaman geçtikçe bu gelişim hayatın ilk yıllarına oranla daha da azalıyor ama yine devam ediyor. 3 yaşa gelindiğindeyse bu sinaptik bağlantıların yüzde 80'i oluşmuş oluyor. 8'inci ayda ise yani bebek 8 aylıkken bu sinapsların sayısı yaklaşık bin trilyona ulaşıyor ve bu rakam bir yetişkindekinin ortalama 2 kat fazlası.

Neden önemli? 10-14 yaşında da sinapsların sayısı yavaş yavaş düşmeye başlıyor. Eğer ki biz bu çocukların en erken dönemde yani doğumdan itibaren en erken dönemde rehabilitasyonuna başlayabilirsek, erken tanı ve tedavi hizmetlerini başlatabilirsek çocukların beyin gelişimini ve öğrenmeyi kolaylaştırabiliriz. Dolayısıyla bu da bizim için beynin gelişiminde “beyni kullan ya da kaybet” prensibi açısından önemli ve bu dönemde bu çocuklarımıza ne kadar önem vermemiz gerektiğini bize bilimsel olarak kanıtlıyor.

Gelişimsel zorluğu olan çocuklar için Türkiye Büyük Millet Meclisi araştırma komisyonumuzda 6 tanı başlığını ele aldık. Bunlardan birisi otizm spektrum bozuklukları, Down sendromu, serebral palsi, özgül öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve bilişsel gelişim sorunları ve her bir sorun için yani her bir tanı grubu için çocukların ve ailelerinin sorunlarını ve çözüm önerilerini üretmeye çalıştık ve bununla ilgili de raporlarımızı hazırlıyoruz.

Ben şu anda sizlere bir genel bilgilendirme yapmak amacıyla kısaca her bir tanı grubundan ve belirtilerinden, klinik özelliklerinden bahsedeceğim. Otizm spektrum bozukluğu yaşamın ilk yıllarında belirtileri ortaya çıkan, sosyal ve iletişimsel kayıplara neden olan, sınırlı ve tekrarlayıcı hareketler ile karakterize ve ilgi alanlarıyla kendini gösteren nörogelişimsel bir durum. Baktığımızda erkeklerde kızlara göre 5 kat fazla görülebiliyor otizm bozukluklarını.

“Nedeni nedir?” dersek nedeni tam olarak belli değil. Bazı faktörlerin etkili olabileceği söyleniyor. Genetik faktörler, nörobiyolojik faktörler, beyindeki kimyasal değişiklikler, çevresel faktörler araştırılmış ancak bunlardan tam ve net olarak şu faktör otizmin nedeni, denemiyor. Şu an için sosyoekonomik düzey, ailenin çocuk yetiştirme tutumlarının da otizmle ilişkisi olmadığı belirtiliyor. Her çeşit toplumda farklı coğrafyalarda, etnik köken ve ailede otizm karşımıza çıkabiliyor.

Başlıca belirtileri neler? Çocuk eğer göz teması kuramıyor ise, ismi söylendiğinde dönüp bakmıyorsa, parmağıyla işaret etmiyorsa istediği bir şeyi, yaşatlarının oyunlarına ilgi duymuyorsa, kendi kendine sallanma hareketleri varsa, parmak ucunda yürüme gibi birtakım hareketlere sahipse, dönen nesnelere karşı aşırı ilgisi varsa, takıntılı birtakım davranışlar sergiliyorsa tekdüze hareketler gibi ve konuşmasında gerilik varsa bu bebek veya çocukla otizm şüphesiyle ilgilenmemiz gerektiğini gösteriyor.

Otizmin görülme sıklığına bakacak olursak dünyada otizmin görülme sıklığı 59'da 1 yani 59 çocukta 1'inde otizm görülme durumu var. 2006 yılında Sağlık Bakanlığı ve Tohum Otizm Vakfı tarafından yapılan çalışmada da 170'te 1 oranında bulunmuş. 2017 yılında ise bu oran 82'de 1. Dolayısıyla görülme oranında da artış olduğu söyleyebiliyoruz.

Otizme bazı durumlar da eşlik edebiliyor. Bunlar neler? Psikiyatrik bozukluklar, depresif bozukluklar, kaygı bozuklukları, çocuklarda obsesif kompulsif bozukluklar gibi birtakım psikiyatrik bozukluklar eşlik edebiliyor. Dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu da yine otizme eşlik eden sık durumlar arasında.

Farklı gelişim dönemlerini de hızlıca özetleyeceğim biraz daha farkındalık yaratmak ve bu konuda sizlerin de böyle bir bebekle ya da böyle bir çocukla karşılaştığınızda ilgili kurumlara yönlendirebilmeniz ve erken tanı konması adına. Bu çocuklarımızda özellikle 0-1 yaşta ne görüyoruz? Göz teması az, gülümsemeye karşı sosyal cevabı kısıtlı, yabancı kaygısı yok, çocuk herkesin kucağına gidebiliyor. İsmiyle seslendiğinde dönüp bakmıyor, dokunmaya veya diğer aşırı uyarılara karşı,

duyusal uyaranlara karşı ya çok hassas ya da hassasiyet azalmış durumda, az tepki veriyor. 6 aylıkken agulama yok, 9 aylıkken “babıldama” dediğimiz ses çıkarma yetenekleri olmuyor. 1 yaşında anlamlı bir kelime artık kuramıyorsa, kucağa alınmaktan hoşlanmıyorsa, taklit beceresi gelişmemişse, meme emmede sorunları varsa, objelerin parçalarına karşı aşırı veya atipik bir ilgi gösteriyorsa, tekrarlayıcı belli objelerle oynuyorsa -örneğin bu çocuklarda tek tip belli objeleri sıraya dizme, belli oyuncakları sıraya dizme veya onları gruplandırma gibi birtakım hareketleri görebiliyoruz- o zaman 0-1 yaş arasında şüphelenmemiz gerekiyor.

1-3 yaş arasında ne görüyoruz? Aslında 1-3 yaş kliniklere en sık başvuru yaşı çünkü en sık başvuru sebebi de artık çocuk konuşmuyorsa anne-baba diyor ki: “Evet, benim çocuğumda bir şey var, artık hastaneye götüreyim. Neden çocuğum konuşmuyor?” Konuşma gecikmesi en sık başvuru sebebi. Kucağa alınmak için kollarını açmıyor bu dönemde, artık çocuk çünkü 2-3 yaşında. Bu dönemde uygun tepkileri göstermesini bekliyoruz. İlgisini paylaşmıyor, taklit yeteneği yok. Bay bay, öpücük veya ce-ee oyunu gibi oyunlarda tepkisini göremiyorsunuz. Seslenince bakmıyor. Yaşıtlarına ilgisi yok veya zayıf. Duyguları anlamakta zorluk yaşıyor. 3 yaşında artık oyun kurmasını bekliyoruz ama kuramıyorsa, 2 yaşında iki kelimeli cümleleri kuramıyorsa, komutları anlayamıyorsa ve stereotip hareketler dediğimiz tek tip, dönme, sallanma, parmak ucunda yürüme gibi birtakım hareketleri varsa, dönen cisimlere, ışıklı, sesli, parlak cisimlere, nesnelere ilgisi varsa o zaman bu dönemde de yine şüphelenmemiz gerekiyor.

Okul öncesi dönemde 4-5 yaşta jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanamıyor çocuklarımız. Sosyal etkileşimde isteksizler. Yaşıtlarıyla ilişkisini sürdürmüyor. Hayalî oyun oynamada sorunları olabiliyor. Duyguları anlamada, dil becerilerinde sorunlar görülebiliyor. Tekrarlı hareketler bu dönemde yine devam ediyor ve yine davranışsal değişiklikler oyun sırasında karşımıza çıkıyor.

Okul çağında da tabii ki dil ve iletişim becerileri zayıf ve stereotip hareketler yine bu dönemde devam ediyor. Eşlik eden psikiyatrik bozukluklarla ilgili tanı da bu dönemde yine dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, tikler, duygudurum bozuklukları şeklinde karşımıza çıkıyor.

Down sendromuna bakacak olursak, Down sendromu 1866 yılında Doktor Down tarafından tanımlanmış, o yüzden bu ismi almış klinik olarak tanımlandığı için. Down sendromunda da neden tam olarak belli değil ancak kromozomal anomalilikten kaynaklanan bir genetik bozukluk söz konusu. İnsan vücudunda 46 kromozom var. Down sendromunda ise 1 artı kromozomumuz var, 47.

Ne sıklıkta görülüyor? 800 canlı doğumda 1 oranında karşımıza çıkıyor. Eğer anne ileri yaşta doğum yaptı ise o zaman bu oran yükselebiliyor, 50’de 1 oranına çıkıyor. Gebelik döneminde biyokimyasal testlerle, ultrasonografik incelemelerle, genetik testlerle tanı konulabiliyor. Yenidoğanda ise tanı koymak biraz daha kolay çünkü tipik yüz görünümü ve tipik birtakım klinik özellikler görülebiliyor; o yüzden tanı yenidoğan döneminde daha erken konulabiliyor.

Ne gibi klinik özellikler var Down sendromunda? Başın küçük olması, kas gevşeklikleri, boynun kısa olması, kısa ve geniş eller, tipik yüz görünümünün olması. Tipik yüz görünümünde özellikle burun kökünün basıklığı, gözlerin çekikliği, düşük yerleşimli ve kıvrık kulaklar olabiliyor, ağız açık olabiliyor ve dilin dışarıda durması söz konusu. Çocuklarımızda doğumsal kalp sorunları görülebiliyor, beslenme sorunları görülebiliyor. Zekâ oranı yüzde 25-50 arasında seyredebiliyor.

Serebral palsiye geldiğimizde, serebral palsi bir diğer tanı grubumuz. Gelişmesini tamamlamamış olan beyinde oluşan hasar nedeniyle ilerleyici olmayan hareket ve duruş bozukluğu ile kendini gösteren, yine duyusal ve bilişsel sorunların da görülebildiği kalıcı ama ilerleyici olmayan bir nörogelişimsel bozukluk. Birçok ülkede SP’nin görülme oranı bin canlı doğumda ortalama 2 düzeyinde. Türkiye’de ise oran bin canlı doğumda 4 yani aslında dünya ortalamasına baktığınızda bizde serebral palsi oranı çok daha fazla.

Peki, nedenleri neler? Doğum öncesi, doğum sırasında veya doğum sonrası nedenlerle görülebiliyor. Bunları da kendi içerisinde sınıflayacak olursak doğum öncesinde annenin geçirdiği enfeksiyonlar, hastalıklar, travmalar, genetik birtakım sebepler, ilaç kullanımı, kanama, akraba evlilikleri yine büyük oranda neden olabiliyor. Radyasyon, doğum sırasında erken veya geç doğum nedeniyle uygun olmayan pozisyonda bebeğin doğumu, düşük veya yüksek doğum ağırlığıyla bebeğin doğması, oksijensiz kalma, çoğul gebelikler, zor doğum gibi nedenler olabiliyor. Doğum sonrasında da eğer çocuk, bebek, ateşli hastalıklar geçirirse, travma geçirirse, özellikle sarılık geçirirse, kan şekeriyle ilgili sorunlar olursa hipoglisemi gibi, havale ve beyin kanamaları da serebral palsiye yol açabiliyor.

Türkiye’de oran niye fazla diye baktığımızda, özellikle akraba evlilikleri, biliyoruz ki ülkemizde fazla, yurt dışına göre kıyasladığımız zaman. Hamilelik döneminde geçirilen hastalıklar, bebeklerde görülen bulaşıcı ve ateşli hastalıkların fazla olması, bebek bakım şartları ve hizmetleriyle ilgili ve doğum şartlarının olumsuzluğunun buna neden olabileceği söyleniyor.

Serebral palsy de farklı tiplerde karşımıza çıkabiliyor. Ya tek kol ve bacakta sorunun olduğu ya her iki kol, her iki bacağın tutulumunun olduğu ya da sadece bacakların tutulumunun olduğu şeklinde karşımıza çıkabiliyor ve bu duruma bağlı olarak da fonksiyonel durumları etkilenebiliyor çocukların yani serebral palsy yelpazesinde çocuklarımız bağımsız yürüye de biliyor veya daha ağır tipte ise tekerlekli sandalyeyle ancak başkalarının bakımına muhtaç da olabiliyorlar.

Bir diğer tanı grubumuz, Komisyon çalışması içerisinde yer alan, özgül öğrenme güçlüğü. Özgül öğrenme güçlüğü eğitsel becerilerin yaşa ve zihinsel yetkinliğe göre beklenenin önemli ölçüde altında olduğu, okul başarısını, iş başarısını ve günlük yaşam aktivitelerini etkileyen bir durum. Özgül öğrenme güçlüğü de kendi içerisinde üç alt tipe ayrılabilir. “Disleksi” dediğimiz okuma bozukluğu, “disgrafi” dediğimiz yazma bozukluğu, “diskalkuli” dediğimiz matematik becerilerdeki bozukluk. Bunların hepsi bir arada olabileceği gibi ayrı ayrı tipler şeklinde de görmemiz mümkün.

Özgül öğrenme güçlüğü olan çocuklarımızda da yine dil gelişimiyle ilgili sorunlar, en sık okurken “b, d” harflerini ve “f ve v” harflerini karıştırma, ters okuma, “ev” yerine “ve” gibi, “ne” yerine “en” gibi, dinlediğini aktarmakta güçlük çekme gibi, telaffuz hataları yapma gibi, dil bilgisi kurallarına uygun cümle kuramama gibi aslında sıklıkla gördüğümüz gibi okul öncesi dönem, ilköğretim dönemi, ergenlik dönemi veya erişkinlik döneminde de sıkıntılara yol açabilen bir durum yani dil gelişimiyle ilgili sorunlarımız var, algısal, kavramsal gelişimle ilgili sıkıntılar var. Yaşına uygun kavramları öğrenmede zorlanabiliyor. Bellekle ilgili sorunları var. Hatırlama, hafızada tutma, öğrendiklerini hatırlama, öykü, oyun veya filmleri anımsamakta zorlanma, şiir, şarkı veya tekerlemeleri öğrenememe gibi sorunlar karşımıza gelebiliyor. Dikkatle ilgili sorunları oluyor bu çocuklarımızın özellikle bilişsel beceriler açısından. Sözlü yönergeleri ardıl olarak izlemede sıkıntılar, sözel etkinliklerde dikkatini uzun süre sürdüremeyebiliyor, okurken veya yazarken dikkat süreleri çok kısa olabiliyor. Detaylara aşırı önem vermiyorlar ve bunlar yine yaşa göre farklı seviyelerde karşımıza sorunlar olarak geliyor.

İnce hareketlerde, ince motor becerilerde bu çocuklarımızın sıkıntısı var. El tercihi yapamıyorlar bazen, çocuk her iki elini çocuklukta kullanabiliyor. Normalde dominant elini belli bir yaştan sonra tercih etmesi gerekir. Bu çocuklarımızda kesme yapıştırma faaliyetleri, ince motor beceriler, yazı yazmayla ilgili, kopya etmekle ilgili sıkıntılar görülüyor. Kaba motor becerilerle de ilgili sıkıntılar var. Çocuk ritmik hareketleri yapmada, top oyunlarında, bunların hepsinde zorlanabiliyor ve sosyal gelişimle ilgili de sıkıntılar karşımıza çıkıyor.

Öğrenme güçlüğü’nün nedenlerine baktığımızda, bireysel ve çevresel nedenlerin burada etkili olabileceği söyleniyor ama bunların hepsi yine risk faktörleri olarak görülüyor. Zekâ geriliğinin olması, gelişimsel bozukluklar, duyuşal özürlü, nörolojik ve kronik hastalıklar, ortopedik özürlü bireysel

faktörler olarak düşünüldüğü gibi, aile içindeki çatışmalar, sosyokültürel yetersizlikler, ekonomik sorunlar, travma sonrası stres bozukluğu, göç, savaş veya afetler nedeniyle kayıplar, okul, öğretmen sorunları ve eğitim sorunlarının da çevresel faktörler açısından önemli olduğu düşünülüyor.

Beyin hasarı, genetik faktörler, yine risk faktörleri olarak belirtiliyor. Genetik faktörlerin beyin gelişimini etkilemesi nedeniyle ve bilişsel işlevleri etkilemesi nedeniyle önemli etkisi olduğu düşünülüyor. Yapılan ikiz çalışmalarında da aslında öğrenme bozukluğunun genetik bir bozukluk olduğu düşüncesi destekleniyor çünkü gelen çocuklarımıza sorduğumuzda, anne ya da babayla konuşurken işte “Amcasında da böyle bir şey vardı, babası da zaten böyleydi.” gibi birtakım sözleri duyabiliyoruz. Araştırma bulguları tek yumurta ikizlerinde yüzde 68 oranında, çift yumurta ikizlerinde de yüzde 38 oranında bu bulguyu destekliyor.

Yine, yakın akraba evlilikleri, gebelik sırasındaki bakım yetersizlikleri, ilaç, alkol, sigara kullanımı, madde kullanımı, doğumda oksijensiz kalma gibi, birtakım virütik problemlerin, kurşun zehirlenmesi gibi birtakım çevresel faktörlerin de risk faktörleri olduğu belirtiliyor.

Görülme sıklığı ne? Özgül öğrenme güçlüğü yüzde 5 ila 15 oranında görülüyor. Yine, erkeklerde kızlara göre 3-4 kat daha fazla görülüyor yani erkek çocuklarımız, aslında, kız çocuklara göre bu tür hastalıklarda daha fazla risk altında görülüyor.

“Özgül öğrenme güçlüğü 3 tipe ayrılıyor.” demiştik, okuma bozukluğu yüzde 5-17 oranında, matematik bozukluğu yüzde 3-6 oranında, yazılı anlatım bozukluğu da yüzde 4 oranında ama karşımıza en sık çıkan da yüzde 50 oranında yani tüm öğrenme bozukluklarının yüzde 50’sini okuma bozuklukları oluşturuyor.

Bir diğer tanı grubumuz, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu. Bu bozukluk, dikkatsizlik, bireyin yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmayan aşırı hareketlilik ve istekleri erteleyememe yani dürtüsellikle kendini gösteren, erken çocukluk döneminde başlayan ve temel belirtileri yaşam boyu devam eden nöropsikiyatrik bir bozukluk. Görülme sıklığı yüzde 5-6 oranında belirtiliyor; yine erkeklerde 3 kat fazla, erkekler yine dezavantajlı. Klinik özelliklerimiz neler? 7 yaştan önce belirtilerin başlamış olması, en az altı aydır belirtilerin sürekli ve kalıcı olması ve birden fazla ortamda yani hem ev hem okul ortamında belirtiler süreklilik gösteriyor ise, DSM-5 kriterlerine göre yani Amerikan Psikiyatri Birliğinin bu türlü mental bozuklukların el kitabına göre tanı konuluyor. 3 temel belirtisi var: Dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik yani isteklerini erteleyememe gibi.

Peki, neler görülüyor bu tanı kriterleri açısından baktığımızda? Belirli bir işe dikkatini vermede zorlanıyor ya da oyuna dikkatini vermede zorlanıyor, dikkati çok kolay dağılabiliyor, dikkatsizce hatalar yapabiliyor; aslında baktığında, yapabileceği bir problem ya da bir durum ama dikkatsizce hataların olduğunu görüyoruz, başladığı işi bitirmeyle ilgili sorunlar karşımıza çıkıyor. Kendisiyle konuşurken bazen çok dikkatsiz, sizi hiç dinlemiyormuş gibi görülebiliyor. Yoğun fiziksel çaba gerektiren işleri yapmaktan kaçınıyor, bazen eşyalarını kaybedebiliyor ve günlük etkinliklerinde unutkan. Eğer bu belirtilerden en az 6 tanesi en az altı aydır ve birden fazla ortamda görülüyor ise dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olmasından şüphe etmek gerekiyor. Yine, nedeni tam olarak belli değil, “Erkek çocuklarda daha sık görülüyor.” demiştik. Erkek çocuklarımızda genellikle hiperaktivite ve dürtüsellik ön planda iken kız çocuklarında daha çok dikkat eksikliği ön plana çıkıyor. Yine, her tür toplumda ve kültürde görebiliyoruz dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunu.

Peki, nedenleri nedir? Yine, genetik nedenler karşımıza çıkıyor risk faktörleri açısından. Burada da baktığımızda, tek yumurta ikizlerinde yüzde 50-80 arasında görülüyor, çift yumurta ikizlerinde yüzde 33-50; kardeşlerde de yüzde 20-40 oranında görülüyor. Dolayısıyla, hani bir kardeşte varsa diğer kardeşte görülme oranı da yüzde 20 ila 40 arasında değişiyor.

Beyindeki yapısal ve işlevsel anomaliler: Yine, gıda katkı maddeleri ve toksinlerin risk faktörü olabileceği belirtiliyor. Yine, burada psikososyal ve çevresel faktörler önemli. Yine, annenin gebelikte alkol ve sigara kullanımı, kurşun maruziyeti ve diğer faktörler burada da risk faktörleri açısından yer alıyor.

Komisyonumuzda ele aldığımız bir diğer tanı grubumuz da bilişsel gelişim sorunları. Bilişsel gelişim, kişinin dünyayı anlamasını ve öğrenmesini sağlayan zihinsel faaliyetlerin tümünün gelişimi aslında. Zekâ bilişsel bir yetenek ve gerçek yaşamda karşılaşılan sorunları çözme yetisi ve amaca yönelik uyumsal davranışların birlikteliği olarak tanımlanıyor.

Aslında, zihinsel yetersizlik bilişsel yetenek ve uyumsal davranışlarda ciddi bir kısıtlılık olmasıyla karakterize ve bu yetenek de kayıpla tanımlanıyor.

Bilişsel gelişimde yaşanan sorunlar, zihinsel yetersizlik, mental retardasyon, zekâ geriliği veya entelektüel yeti yitimi olarak biliniyor.

Burada, IQ testinden alınan puan 70'in altındaysa çocukta zihinsel bir yetersizlik olabileceği düşünülüyor ve 5 yaşından küçük olan çocuklarda da genel olarak genel gelişimde gecikme olarak tanımlanabiliyor.

Görülme sıklığı ne? Dünyada yüzde 2-3 oranında görülüyor, ülkemizdeki sıklık Türkiye Özürlüler Araştırması'na göre yüzde 5,5 oranında ve özürülerin yüzde 48'ini zihinsel özürüler oluşturuyor. Burada da yine genetik, çevresel ve sosyal birçok faktörün zekâ geriliğine neden olabileceği belirtiliyor.

Yine, burada doğum öncesi nedenler, doğumsal nedenler ve doğum sonrası hastalıklar risk faktörü olarak karşımıza çıkıyor. Genetik hastalıklar, enfeksiyonlar, gebelikte yaşanan komplikasyonlar burada da yine risk faktörleri olarak belirtiliyor.

Klinik özellikler neler? Konuşmada gecikme var, aşırı hareketlilik var bu çocuklarımızda, agresiflik var, öfke nöbetleri olabiliyor, ağlama nöbetleri olabiliyor, kendine ve çevreye zarar verme, başını vurma, saçını yolma, elini ısırma gibi bizim ergoterapide “duyusal bütünleme sorunları” dediğimiz duyusal işleme veya modülasyonla ilgili birtakım sorunlar nedeniyle, çocuk duyusal uyarımları dışarıdan, çevreden alma eğiliminde. Duyusal dalgalanmalar var. Ani tepkiler ve uygunsuz davranışlar, yaşlılarıyla uyum sağlayamama ve motor gelişimde de gelişim gecikmeleri karşımıza çıkıyor çünkü sadece mental retardasyon ya da zekâ geriliği, sadece zekâ geriliğiyle kalmıyor, motor becerilerde de gerilikle birlikte kendini gösteriyor.

Tüm bu saydığım tanı gruplarında ve durumların hepsinde aslında ortak yapacağımız şey, tüm bu durumları önleme, erken tanı ve erken müdahale yaklaşımları çünkü biraz önce söylediğim gibi, aslında biz gelişimsel sorunların tedavisine ne kadar erken dönemde başlayabilirsek, en erken dönemde, bebeklik döneminde yakalayabilirsek, erken çocukluktaki beyin gelişimini hızlandırabiliriz ve çocuktaki gelişme çok daha hızlı bir şekilde devam ediyor. Bu nedenle mutlaka erken müdahaleye ve erken tanıya önem vermeliyiz diye düşünüyoruz.

Gelişimsel zorluklar için birtakım risk faktörleri var: Şefkatli bakım ve uyaran eksikliği, beslenme yetersizlikleri, biraz önce saydığımız tüm travmalar, enfeksiyonlar, konjenital hastalıklar. Bunların hepsi gelişimsel tüm zorluklar için risk faktörü. Dolayısıyla, biz, çocuklar için bu risk faktörlerini ne kadar azaltabilirsek önleme konusunda da o kadar faydalı olabiliriz ve koruyucu etmenleri ne kadar artırabilirsek -çocukların gelişimini destekleyen koruyucu etmenler, çocukla ilgili faktörler de olabilir- çocuğun dikkat ve öğrenme özelliklerini, öz güvenini, biyolojik ve genetik özelliklerini geliştirebilirsek, aileyle ilgili faktörlere önem vererek, çocuğun doğumundan itibaren bakımının, beslenmesinin, güvenliğinin iyi bir şekilde sağlanması, çocukla konuşularak iletişiminin desteklenmesi, çocuğun etkileşimlerine ve değerlerine yanıt verilmesi, uygun uyaranlarla, uygun çevresel düzenlemelerle çocuğun oyun ve etkinliklerinin sağlanması -yani aslında duyusal bütünlemeyi sağlamış oluyoruz- aile

içerisinde uyumun olması, ek streslerin olmaması ve maddi olanakların olmasıyla ilgili ve toplumsal faktörlerle ilgili gelişimi destekleyen koruyucu etmenlere dikkat edebilirsek, sağlık, eğitim ve rehabilitasyon uygulamalarının en erken yaştan başlayarak sağlanması, aileye ücretli bakım izni, eğitim için birtakım desteklerin sağlanması, özel gereksinimi olan çocukların ailelerinin ayrıca desteklenmesi gibi birtakım toplumsal faktörleri... Aslında bunlarla ilgili tüm tanı gruplarıyla ilgili birçok sorun ve çözüm önerisi şu anda Komisyonumuz tarafından üretilmekte ve şu an yazım aşamasında. Dolayısıyla biz gelişimsel zorluklarda risk etmenlerini ne kadar azaltırsak, gelişim sürecini en erken dönemde desteklersek ve koruyucu etmenleri artırabilirsek çocukların dayanıklılığını destekleyip gelişimsel zorluklarını önleyebiliriz.

Burada yine Heckman, yaptığı bir araştırmada -kendisi bir ekonomi profesörü, Chicago'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde, Nobel Ödüllü- özellikle erken çocukluk döneminde yapılan eğitimlerin ve müdahalenin oldukça maliyet etkin bir yöntem olduğunu belirtiyor. Yani yapılan harcamalar konusunda, aslında, ne kadar erken çocukluk döneminde siz gelişime yatırım yaparsanız, ekonomiye katkı da o oranda fazla. Aslında buradaki grafiğe baktığımız zaman da geri dönen ve yatırılan ücretin erken çocukluk dönemi yani 0-3 yaşta, erken çocukluk dönemini hedefleyen programlarla eğrinin en üst kısmında yer aldığını görüyoruz; aslında ekonomiye katkı en fazla, dolayısıyla daha sonra okul öncesi dönemde yapılan programlar geliyor. O yüzden her zaman için 0-3 yaşı hedefleyerek en erken dönemde müdahaleyi yapmak gerekiyor.

Burada, yine, The Lancet dergisinde yayımlanan araştırmaya göre, maliyet/yarar oranına bakıldığında, aslında, yılda bir çocuk için 0,2-0,7 dolar harcanarak -gelişimi destekleme maliyeti- biz erken çocukluk döneminde desteklersek, bu maliyeti çok daha aza indirmemiz mümkün. Gelişime sağlıklı yatırım yapmıyorsak eğer, biz sağlık harcamalarını 2 kat artırmış oluyoruz. Dolayısıyla bu da ekonomi açısından, maliyet ve yarar açısından çok önemli bir faktör diye düşünüyoruz.

Dolayısıyla ne diyoruz? Gelişimsel zorlukları olan çocuklara erken çocukluk döneminde yani 0-3 yaş döneminde biz yatırım yapalım. O yüzden erken müdahale kapsamında, yine, tüm bu tanı gruplarının erken müdahale, eğitim ve rehabilitasyon yaklaşımlarında transdisipliner ekip yaklaşımı önemli diyoruz. Yani her disiplinin; bunun içerisinde gelişimsel pediatri, fizyoterapi, ergoterapi, odyoloji, özel eğitim, beslenme uzmanı, çocuk ruh sağlığı uzmanı, oftalmoloji, çocuk nörologunun orada olduğu ve asıl bizim hedef kitlemizin de çocuk ve ailenin olduğu bir transdisipliner yaklaşımla... Yani multidisipliner demiyorum; multidisipliner ekip yaklaşımda her ekip kendi yaklaşımını uygular ama ekipler arasında iletişim kısıtlıdır ama transdisipliner yaklaşımda her ekip üyesi, her sağlık elemanı veya diğer disiplin birbiriyle iletişim hâlinde o çocuk ve ailesi için her türlü uygulamayı gerçekleştirebilir birbiriyle koordineli bir şekilde.

Riskli bebek takibi ve erken müdahale kliniklerinin kurulmasını önemsiyoruz. Özellikle bu merkezlerde çocuk nöroloji uzmanı, klinik psikologlar, ergoterapist, fizyoterapist, konuşma ve dil terapistinin olduğu ve çocuk ruh sağlığı hekimiyle iş birliğinin yapıldığı riskli bebek takibi ve erken müdahale klinikleri, işte, biraz önce saydığımız fayda, yarar ve maliyet açısından en önemli uygulamalar olabilir diye düşünüyoruz.

Tedavi yaklaşımlarında ICF temelli yani İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırılması'na göre şu an dünyada uygulanan sağlık durumunun işlevselliği, etkinlikleri, yaşama katılımı, çevresel etmenler ile bireysel etmenlerin irdelendiği bir modelle uygulanması gerektiğini düşünüyoruz. Yani tüm boyutlarıyla çocuk ve aileyi ele almanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle de erken destekte hem bedensel yapıların hem işlevsel durumun hem de yaşama katılımın iyi bir şekilde irdelenmesi gerekiyor.

Önemli yaklaşımlardan birisi de aile merkezli yaklaşım çünkü aileyi siz bu rehabilitasyon programının veya erken müdahalenin içine katmazsanız ne kadar uygulama yaparsanız yapın başarılı olmak mümkün değil çünkü çocuk ve ailenin güçlü yönlerini, riskleri ve zorlukları değerlendirmemiz gerekiyor ve onlarla birlikte çözüm yollarını bulmamız gerekiyor. Ailenin mutlak çözümlerinin, görüşlerinin alınması gerekiyor ve ailenin de aslında bu süreç içerisinde ne kadar yıprandığını göz önünde bulundurmak ve onlar için de ailenin sağlığının geliştirilmesi konusunda destek olmak gerekiyor.

Damgalanmayı engellemek de önemli bir konu, bu nedenle de yaşam kalitesi, sağlıklı yaşama katılım için önemli olduğunu düşünüyoruz.

Son olarak, Komisyonumuzun çalışmalarının... Gerçi Başkanımız özetledi, 14 Mayıs 2019 tarihinde toplantılara başladık ve 17'nci toplantımızı yaptık. İlgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarını, sivil toplum kuruluşlarını, üniversiteleri, birey ve ailelerini ve diğer ilgili kişileri dinledik, tüm sorunları dinledik. Bunlar için çözüm önerileri veya yaklaşımları geliştirmek konusunda özellikle Komisyon Başkanımızın, yine Komisyondaki değerli milletvekillerimizin yoğun çabalarıyla, uzmanlarımızın yoğun çabalarıyla -şu an hâlâ çalışmaya devam ediyoruz- bu sorunlar ve çözüm önerilerini de biz 5 başlık altında toplayarak geliştirmeye çalışıyoruz. İstatistiki veriler ve farkındalık çalışmalarını oldukça önemsiyoruz çünkü ne sıklıkta ülkemizde görülüyor, ülkemizdeki farkındalık düzeyini bu hastalıklarla ilgili nasıl artırabiliriz; özellikle erken tanı ve tedavi, müdahale zincirinin kurulmasıyla ilgili tüm sorunları ve önerileri geliştirmeye çalışıyoruz. Bu çocuklarımızın eğitsel değerlendirme, tanı, özel eğitim, destek eğitim ve rehabilitasyon hizmetleri konusunda yaşadıkları sorunlar neler, bunlarla ilgili çalışıyoruz. Ailelere yönelik hizmetler, sosyal hizmetler ve toplumsal yaşama katılımı ile ilgili çocuklarımızın ve ailelerimizin ne gibi sorunları var ve en önemlisi, yine, tabii ki nihai hedefimiz, bu çocuklarımızın -çocuk olarak kalmayacaklar, büyüyecekler- toplumsal hayata katılmaları için istihdam süreçleri ve çalışma hayatına katılımı ne gibi sorunlar yaşıyor, bunları, sorunları ve çözüm önerilerini bu 5 başlık altında çalışıyoruz. Şu anda raporumuz taslak aşamada. Nihai raporumuzu da bitince herhâlde tüm kamuoyuna duyuracağız.

Hep birlikte, el ele vererek, bu güzel çocuklarımız ve özel çocuklarımız için ve aileleri için sanıyorum en iyisini yapabiliriz diye düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gonca Hanım’a çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, en sonunda raporumuzla ilgili bilgiler verdi. Bir de bu çocukların ailelerinde “Bizden sonra ne olacak?” kaygısı var, ailelerde bilhassa. Bu konu üzerinde de özellikle çalıştığımızı belirtmek istiyorum.

Çok teşekkürler Gonca Hanım.

Şimdi, tabii, Sayın Valim burada çok güzel çalışma yaptı, ilimizde engellilik alanında yapılan işlerle ilgili kısa bir bilgilendirme sunumu yapılacak. Ben, aslında, her bakanlık sünsün diye düşünmüştüm ama bu, böylece çok daha güzel olmuş, topluca bir sunum olur hem de zamandan tasarruf etmiş oluruz.

Şimdi, Psikolog Burcu Taş Hanımefendi sunum yapacak.

Biz dinlemeye hazırız, o da hazır.

Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ PSİKOLOG BURCU TAŞ – Sayın Meclis Araştırma Komisyonu Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Valim, sayın belediye başkanlarım, sayın kaymakamlarım, sayın kurum müdürlerim, değerli katılımcılar; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde psikolog olarak görevliyim.

Arz ederim.

Engellilere yönelik ilimizde yürütülen faaliyetler, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri olarak biz bu anlamda hizmet yürüten kurum müdürleri olarak bir araya geldik ve toplu olarak size bunun hakkında kısa bir bilgi aktaracağım.

Sunum içeriğimiz İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen hizmetler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından yürütülen hizmetler, Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü tarafından yürütülen hizmetler, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından engellilere yönelik yürütülen hizmetler şeklindedir.

Eğitim ve öğretim çağındaki engelli öğrencilerin durumu şu şekilde: İlimizde zihinsel engelliler ve otizmlili bireyler için özel eğitim okulları ve özel eğitim sınıflarımız bulunmaktadır. Orta ve ağır düzey zihinsel yetersizliği olan eğitim çağındaki bireyler için 2 adet özel eğitim uygulama okulunda toplam 60 öğrencimiz eğitim almaktadır.

İlimizde hafif düzey zihinsel yetersizliği olan 37 öğrencinin eğitim aldığı 1 tane özel meslek lisesi bulunmaktadır. Normal eğitim bünyesinde 20 adet okulumuzda özel eğitim sınıfları bulunmaktadır. Rehberlik araştırma merkezimizde her yıl 1.300 bireye tanılama ve yerleştirme çalışması yapılmaktadır.

Millî Eğitim Müdürlüğümüzün bu hizmetleri yürütürken hissettiği ihtiyaçları, gereksinimleri var, bundan bahsedeceğim: Özel eğitim uygulamasında yapılan okul ve sınıfların donatım eksikliklerinin giderilmesi, özel gereksinimli öğrenciler için erken çocukluk eğitim birimi ve özel eğitim anaokulunun ilimize kazandırılması, özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin yeterliliklerinin artırılması için hizmet içi eğitimlere öncelik verilmesi, öz bakım elemanlarının bu okullarda istihdam edilmesi, bu alanda taşıma yapan servis şoförleri ve hosteslerin konuyla ilgili eğitim alması, servislerin engelli öğrenci taşımaya uygun olması, bundan sonraki süreçte özel eğitim okullarının tek katlı yapılar hâlinde inşa edilmesi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü olarak yürütülen hizmetler: İlimizde Engelsiz Yaşam, Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışmanlığı Merkezi Müdürlüğünde yirmi dört saat esaslı olarak 100 engellimize yatılı bakım ve rehabilitasyon hizmeti verilmektedir. Yine, aynı kuruluşumuzda ailelerin yanında kalan 40 engelli öğrencimize gündüz bakım hizmeti esaslarına dayalı olarak bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulmaktadır. Yine, bağlı kuruluşumuzda, mahalle ortamında kiralanarak bağımsız yaşama uyumunu artırmayı hedefleyen 1 adet umut evinde rehabilitasyon sürecinin son evresine gelmiş hafif ve orta zihinsel engelli 6 çocuğumuz kalmaktadır.

Müdürlüğümüze bağlı hizmet yürüten Özel Yaşam Bakım Merkezinde yüzde 50 ve üzeri ruhsal ve zihinsel engeli olan 77 engellimize yatılı hizmet verilmektedir. Bu hizmet karşılığında il müdürlüğümüz tarafından bakım merkezine aylık olarak ödeme yapılmakta olup belirli aralıklarla mevzuat çerçevesinde kurum denetlemesi yapılmaktadır. Aynı zamanda müdürlüğümüz koordinasyonunda 80'e yakın kurum ve kuruluş erişilebilirlik açısından değerlendirilmiş ve 10 kuruma erişilebilirlik belgesi verilmiştir. Denetimler devam etmektedir. 2.030 kişi için engelli kimlik kartı çıkartılmış ve hak sahiplerine teslim edilmiştir. İlimizde ailelerinin yanında kalan 1.751 engelli için bakımını sağlayan kişilere ayda 1.384 lira 59 kuruş engelli evde bakım ödemesi yapılmaktadır.

İlimiz Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından 2022 sayılı Kanun'a göre 5 çeşit aylık ödeme yapılmaktadır. Bunlardan ilki yaşlı aylığı, 65 yaş ve üstü için; ikincisi yüzde 40 ve yüzde 69 arası engelli aylığı; üçüncüsü yüzde 70 ve üzeri engelli aylığı; dördüncüsü 18 yaş altı engelli yakını aylığı ve sonuncusu, silikozis aylığı; halk arasında kot taşlamanın sebep olduğu bir solunum rahatsızlığı. İlimiz Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından 811 kişiye engelli maaşı, 91 engelli bireyin vasisine engelli yakını maaşı ve 729 bireye yaşlı maaşı ödemesi yapılmaktadır.

Bizim Müdürlük olarak yürüttüğümüz hizmetlerde duyduğumuz gereksinimler şu şekilde: Mahkemelere intikal eden vasi atama süreçlerinin engellinin iş ve işlemlerinde aksama yaşamaması için kısa süre içerisinde sonuçlandırılması. Kurum bakımımızda kalan engellilerimiz için kimsesi olmadığı zaman vasi olarak atanıyoruz, bu görevli kişiler olarak. Bu durumda mahkemelerde eğer süreç uzarsa engelli mağduriyet yaşayabiliyor. Bu ziyaret edeceğimiz bizim engelsiz yaşam merkezinin de hassasiyet verdiği konulardan bir tanesi. Yatılı engelli kuruluşlarında bedensel ve zihinsel engellilerin ihtisaslaşmış ayrı kuruluşlardan hizmet almasının sağlanması, yine bu kuruluşlarda tek cinsiyet ve tek engel tipi uygulamalarına geçilmesi. Taşerondan kadroya geçen bakım personelinin emekli olması hâlinde yerlerine personel alınması için herhangi bir düzenlemenin mevcut olmaması, engellilere yönelik hizmet kuruluşlarındaki personelin yıpranma payından yararlandırılması.

Bir diğer müdürlüğümüz Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün yürüttüğü hizmetler. 2005-2019 yılları arasında kendi işini kurmak isteyen 54 engelli vatandaşımıza engelli hibe desteği verilerek kendi işlerini kurmaları sağlanmıştır. 11 engelli vatandaşımızın projesi ise Genel Müdürlüğe onay için gönderilmiştir. Kuruma kayıtlı her engelli vatandaşımız için bir iş ve meslek danışmanı bulunmaktadır. 409 engelli bireyle bire bir görüşülerek iş ve meslek danışmanlığı yapılmıştır 2019'un Ağustos ayına kadar. Yine Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğümüz tarafından 2019 yılında 71 engelli birey özel sektörde işe yerleştirilmiştir, müdürlükte kayıtlı 18-60 yaş arası engelli iş gücü sayısı 1.487 erkek 544 kadın olmak üzere toplamda 2.031 kişidir. Bu kayıtlardan aktif iş arayan 388 erkek, 104 kadın olmak üzere, toplamda 492 kişinin iş talebi bulunmaktadır. İlimizde 29 özel sektör iş yerinde 243 engelli, 14 kamu kurumunda ise 102 engelli vatandaşımız çalışmaktadır.

İl Sağlık Müdürlüğü olarak yürütülen hizmetler ve gereksinimleri:

İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde 8 çocuk sağlığı ve hastalıkları uzman doktoru ve İl Sağlık Müdürlüğünün bünyesinde 5 çocuk gelişimci ile 8 psikolog görev yapmaktadır. Çocuk sağlığı ve hastalıkları, kulak burun boğaz, nöroloji, üroloji ve ortopedi gibi polikliniklerden doktorun gerekli gördüğü durumlarda çocuk gelişimcisi tarafından çocukların gelişim değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Otizm spektrum bozukluğu, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu motor becerilerde gerilik ve dil gelişim gerilikleri gibi gelişimsel bozuklukların erken tespiti için aile hekimlerine kayıtlı tüm 12-48 ay arasındaki çocukların hastane ve sağlıklı hayat merkezinde görev yapan çocuk gelişimcilere gelişimsel değerlendirme testlerinin uygulanabilmesi için sevkinin zorunlu hâle getirilmesi.

Yine, İl Sağlık Müdürlüğünde otizm ve diğer gelişimsel bozuklukların erken dönemde saptanması ve gerekirse tanı almadan müdahale edilmesi amacıyla sağlık teşkilatı çatısı altında çalışan ilgili personele hizmet içi eğitim verilmesi.

48-72 aylık anaokulu ve ilköğretime kayıt yaptıracak tüm öğrencilerin gelişimsel değerlendirme formlarının okula kayıt sırasında istenen belgeler içerisinde zorunlu hâle getirilerek okula başlayacak olan tüm çocukların değerlendirilmelerinin yapılması ve riskli durumlarda olan çocuklar için erken müdahale programlarının oluşturulmasının sağlanması.

Ülke genelinde her ilde eş zamanlı olarak bu konuda bir çalıştay yapılmasının, çalıştaya ilgili alanda hizmet veren meslek elemanlarının katılması, gelişimsel bozuklukların, güncel yaklaşımların, uygulanan müdahaleli programların ilgili katılımcılara sunulurken katılımcıların bilgi düzeyinin artırılmasının, verilen bilgiler doğrultusunda çözüm önerilerinin tartışılması ve çalıştay sonucunda alınan kararların rapor hâline getirilerek Bakanlıkta toplanmasının, tüm illerden alınan bilgiler ve talepler doğrultusunda genel bir çalıştay raporunun hazırlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, güzel bir sunum oldu.

Şimdi, milletvekili arkadaşlarımız da burada, dikkatimizi bir şey çekti. Özellikle bizim Bakanlık temsilcilerimiz neredeler? Bakanlık temsilcilerimiz oradalar. Tabii, bakanlıklardan bize daha çok “Şunu yaptık.” falan diye gelir ama bu illerden de gördük ki bazı talepler de var yani. İller doğruları, eksikleri söylüyor, bunu iyi not alın.

Çok iyi olmuş, bütün talepleri söylemişsiniz. Bizim de zaman zaman vurguladığımız, yapılması gerekenleri burada söylemişsiniz, çok iyi oldu. Örneğin -onu belirtmemişsiniz ama- gördüğümüz kadarıyla kadro sorunu var. Üniversite mezunlarının işe alınmasını sağlayabilirsek o zaman bu bölümlere üniversitede giriş müracaatları da fazlaşır, onu bir sağlamamız lazım, belli kadrolar buralarda yok, bu bir gerçek.

Örneğin tek katlı okul, bence çok doğru bir şey, Kırşehir de çok müsait yani yer bol, tek katlı okullar yapılabilir.

Bir de “71 engelliye özel sektörde iş verildi.” denildi, bunu biraz açıklayabilir mi ilgili arkadaşlarımız? Nerelere yerleştirildi ve otizm, Down sendromu oranı nedir?

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA – Sayın Valim, Sayın Başkanım; bu sene ocak ve ağustos dönemi içerisinde toplam 71 engellimizi özel sektörde, değişik kurumlarda, kendi mesleklerine uygun şekilde, iş ve meslek danışmanlarımızın yönlendirmesiyle biz işlere yerleştirdik, birçok özel sektör firmalarında bunlar işe başladılar. Bu sene içerisinde 71 kişiyi işe aldık. Bir de bizim bunlara vermiş olduğumuz...

BAŞKAN – Oran nedir? Örneğin otizm, Down sendromu, hangileri var?

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA – Yani otizm ve Down sendromu yok bu 71 kişinin içerisinde ama 2005-2019 yılları arasında toplam 54 engelli vatandaşımıza hibe desteği vermişiz kendi işini kurma projesi kapsamında. 50 bin TL’ye kadar hibe verebiliyoruz kendi işlerini kurabilmeleri için.

BAŞKAN – Çok iyi.

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA – Bunlardan 2’si otizm ve Down değil ama hafif mental diye tabir ettiğimiz... Tıbbi açıklamasını belki Sağlık Müdürümüz ve Sayın Vekilimiz Metin İlhan Bey de bilebilir doktor olması hasebiyle, 2’si hafif mental ama geçen bir buçuk yıl içerisinde 36 küçükbaş hayvan vermişiz, ailesinin yardımıyla bakıyor, şu an hayvan varlığı 52’ye yükselmiş, olumlu bir şekilde engellilerimize vermiş olduğumuz kendi işini kurma projeleri genelde yüzde 95’in üzerinde bir rakamla genelde hep olumlu olarak sonuçlanıyor, olumlu olarak devam ediyor. Üç yıl biz bunları gözetim altında tutuyoruz, vermiş olduğumuz mallar satılamıyor, yalnızca bunlardan doğan ya da ortaya koymuş oldukları ürünleri satıp gelir elde ediyorlar. Bundan dolayı gerçekten çok faydalı oluyor, yerinde bir uygulama. Bunun için sizlere de çok teşekkür ediyoruz çünkü sizlerin katkılarıyla bunlar gerçekleşiyor, Bakanlığımızın katkılarıyla bunlar gerçekleşiyor. Değişen dünya ekonomisi ve ülkemizin değişen, gelişen ortamlarına göre bu 50 bin TL’yi biraz daha yükseltebilirsek ya da yıllar içerisinde vermiş olduğumuz desteğin içerisinde bazı araç, ekipman desteğini de devam ettirebilirsek belki çok yararlı olabilir, çok iyi olabilir. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olarak engellilerimize ve eski hükümlülerimize kendi işlerini kurmaları, hayata tutunmaları konusunda böyle bir hibe teşvikimiz bulunmakta, bundan da 54 kişi yararlandı. Bu sene içerisinde toplam 11 engellimiz yine yararlanmak için müracaat yaptı, on birinci ayda bunların da sonuçlarını da alacağız Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Tamam, peki, teşekkür ediyorum.

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapacağız: Ayıryeten milletvekillerimiz soru da soracak sizlere, il müdürlerimize özellikle. Şimdi, şöyle bir şey yapalım, daha değişik bir uygulama yapalım: Sayın Valim, kaymakamlarımıza da söz verelim, belki çok hazırlıklı olmayabilirler, belki de dinleyici olarak çağırdık ama biz de kaymakamlık yaptığımız için boş da değildir tabii Sayın Valim, daha sonra belediye başkanlarımıza da söz verelim, en sonunda milletvekili arkadaşlarımızın değerlendirmesini alalım.

Sırayla sizden başlayalım.

MUCUR KAYMAKAMI KAYA ÇELİK – Biz de il müdürlüklerimizle koordineli olarak engelli ve otistik, Down sendromlu vatandaşlarımızı takip ediyoruz. İl müdürlüklerimizle koordineli olarak sorunlarını çözmeye çalışıyoruz istihdam konusunda olsun, eğitimleri konusunda olsun. Mucur’da Down sendromlu 1 vatandaşımız var, otistik de yine 1 vatandaşımız olmak sadece 2 vatandaşımız engelli.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Nüfusunuz ne kadar?

MUCUR KAYMAKAMI KAYA ÇELİK – Nüfusumuz toplam 19 bin, köy ve ilçe merkezi dâhil.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Yılda ne kadar doğum oluyor, yıllık doğum sayınız nedir? Bir bilginiz var mı? Bir yılda doğan ortalama çocuk sayısı nedir?

MUCUR KAYMAKAMI KAYA ÇELİK – Çok net bir rakam yok yanımda.

İL SAĞLIK MÜDÜRÜ ALİ BULUT – İl genelini verebiliriz belki. Doğum sayısını tam hatırlamıyorum ama il genelinde 2.400-2.500 bizim yıllık doğumumuz var.

BAŞKAN – Yıllık?

İL SAĞLIK MÜDÜRÜ ALİ BULUT – Yıllık doğumumuz 2.400-2.500’ü geçmiyor.

BAŞKAN - Yani Kaymakam Bey’le beraber, ilçe sağlık...

İlçe sağlık şimdi ne oluyor, eskiden...

MUCUR KAYMAKAMI KAYA ÇELİK – Toplum Sağlığı Merkezimiz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Toplum Sağlığı Merkeziyle daha fazla irtibatlı olalım.

1 tane Down sendromu, 1 tane otizm; o yanlış gibi sanki, fazladır. Oraya da biraz daha eğilirse daha iyi olur.

Teşekkürler Kaymakam Bey.

MUCUR KAYMAKAMI KAYA ÇELİK – Anlaşıldı efendim, arz ederim.

KAMAN KAYMAKAMI ŞÜKRÜ ÖZCAN – Sayın Başkanım, Sayın Valim; ilçemizde toplantı kapsamında bahsedilen rahatsızlıklarla alakalı toplam 121 vakamız var, Kaman ilçesinde. Bunların 3 tanesi çocukluk otizmi, bir tanesi “atipik otizm” dediğimiz vaka. Özellikle aktivite ve dikkat bozukluğu 28 vakamız var. Serebral palsi... İkiye ayırmışlar, tanımlanmamış düzeyde olanlar 23 adet ve 4 adet Down sendromu var tanımlanmış, tanımlanmamış vakamız da 6 adet. Biz bunların takibini yapıyoruz yani özellikle engelli vakası olan ailelerimizi yerinde özellikle akşamları ziyaret ediyoruz. Maddi olarak zaten devletimiz gerekli desteği veriyor.

BAŞKAN – Yani Belediye Başkanımızla da iş birliği yapıp bunların üzerine gidebilirsek iyi olur.

KAMAN KAYMAKAMI ŞÜKRÜ ÖZCAN – Yakinen takip etmeye çalışıyoruz. Yani göreve yeni başladım ben, son kararnameyle geldim Kaman’a.

BAŞKAN – Sağ olun Kaymakam Bey.

KAMAN KAYMAKAMI ŞÜKRÜ ÖZCAN – Özel ilgi alanımızda var bu çocuklar özellikle.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun.

AKPINAR KAYMAKAM VEKİLİ FURKAN KORKUSUZ - Sayın Valim, Sayın Başkanım; ilçemizde 3 Down sendromlu genç kardeşimiz, 4 de hafif düzey zihinsel engelli kardeşimiz vardır. Bu 4 arkadaş da 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü sınıf öğrencileridir, okullardadır.

Sayın Valim, hocalarımızla yapmış olduğumuz istişareler sonucunda temel sıkıntıları böyle maddeler hâline getirirsek, en önemlisi, özellikle hocalarımızın yakındığı durum, velilerin durumu kabul etmemesi. Durumu kabullenmiyorlar, hani “Benim çocuğumda böyle bir sıkıntı olamaz.” veya diğer psikolojik veya bilgi düzeyinden ötürü “Benim çocuğumda sıkıntı yoktur, hastaneye gitmeye hiç gerek yoktur.” gibilerinden bu tür bahanelere sığınıyorlar.

Sayın Valim, ikincisi, özellikle bu okullarda eğitim gören kardeşlerimizin materyal eksikliğinden yakınılmaktadır. Bu öğrencilere has bilgilendirici, eğitici süreçlerde değerlendirilmek üzere temel sorunun materyal eksikliği olduğunu söylediler, özellikle bir dil terapisti uzmanı Down sendromlu kardeşlerimiz için, sanırım bu ilde de yok Sayın Valim, özellikle onu belirttiler.

Arz ederim.

BAŞKAN – İyi, güzel, çalışmışsınız.

KİRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Kaymakam beyin ilk başta söylediği, bu ailelerin bu durumu kabullenmemesine çok yakın zamanda biz de şahit olduk. Biz burada halk günü yapıyoruz ayda bir. Halk gününe gelen bir hanımefendi Millî Eğitim Müdürlüğümüzle, rehberlik araştırma merkezimizle epeyce bir mücadele etmiş. Valiliğe geldi bu derdini anlatmak üzere, valilikte tekrar “Biz arkadaşlarımızın belirlediği sınıfa kaydettirmek istemiyoruz.” dedi. Çocuğunun daha üst bir sınıfta yer alması gerektiği iddiasıyla gelmişti, kendisini ikna ettik, tekrar çocuğunu götürmesini ve yeniden bir rapor tanzim edilmesini RAM tarafından istedik, ikna oldu, götürdü ancak iki gün önce Millî Eğitim Müdürümüz bana geldi, “Efendim, o çocuğumuzu filan okula, filan sınıfa, kaynaştırma sınıfına yerleştirdik.” dedi. İlk gün verdi ama iki gün sonra tekrar geldiğinde bana “Hanımefendi çocuğu göndermiyor Sayın Valim. ‘Burası benim çocuğumun durumuna uygun bir sınıf değil...’ Daha alt bir sınıfa yerleştirildi, o yüzden göndermiyor şu anda.” dedi. Zannediyorum, bu, özellikle ilk tespit aşamalarında ailelerin ikna noktasında bizi en çok zorlayan hususlardan bir tanesi diye düşünüyoruz. Hâlbuki ona şunu söylüyoruz: “Siz yüksek bir sınıfa verseniz bile o çocuğun o sınıfta başarılı olma şansı yok.”

BAŞKAN – Psikolojisi de bozulur.

KİRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – “Sizin aile olarak bunu bir defa kabullenmeniz lazım. Ona göre bu çocuğumuza yardımcı olmanız lazım. Önce sizi ikna etmekle uğraşıyoruz.” Ama zannediyorum, bu konuda önemli sorunlardan bir tanesi bu.

BAŞKAN – Evet, çok doğru. Tabii, genelde büyükşehirlerde kabullenme daha kolay ama ilçelerde daha zor bu.

KİRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Tabii, toplum baskısı hissediyorlar üzerinde.

BAŞKAN – Toplum baskısı da var, zor bir şey, zor bir olay. Bunları inşallah hep beraber aşacağız. Şimdi, belediye başkanlarımızı da kısaca dinleyelim.

KİRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Sayın Başkanım, özür dileyerek araya girmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Bir de, karşılaştığım hususlardan bir tanesi de -özellikle evde eğitim alan çocuklarla ilgili zaman zaman karşılaşıyoruz- hangi öğretmenle başlamışsa aynı öğretmenle devam etmek noktasında talepler alıyoruz. Bazen öğretmen değişikliği olabiliyor başka bir yere, alıştırma sıkıntısı yaşadıkları için aileler aynı öğretmenle devam etmekten yana olduklarını ifade ediyorlar. Bu da bize ailelerden yansıyan hususlardan bir tanesi.

BAŞKAN – Çok normal bir talep, kesinlikle doğru yani.

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Geçen öyle bir talebimiz geldi, onu tekrar... Öğretmen başka yerdeydi, geçici görevle buradaymış, o öğrencimiz yüzünden, onu gerekçe göstererek öğretmenimizi tekrar görevlendirdik.

BAŞKAN – Çok güzel Sayın Valim, gerçekten çok doğru. Yani bir sorun olsa dahi, bir sorunu bile çözeceğiz, ilgilenmemiz gerekiyor.

Buyurun Sayın Başkanım.

KIRŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI SELAHATTİN EKİCİOĞLU – Sayın Valim, sayın milletvekillerim, Başkanım; teşekkür ediyorum.

Araştırma komisyonunun ilk defa Kırşehir’de olması bize de mutluluk verdi.

Tabii, siyasetten bahsettiniz, “Seçim çalışmalarında herkesin dezavantajlı gruplarla ilgili vaatleri var.” dediniz, tabii, doğru ama biz daha önceden iş dünyasında da böyle projelerle, ailelerle, derneklerle –dernek başkanlarımız burada- Avrupa Birliği fonlarından yararlandık ve bu çocuklarla ilgili, yaşamın içine katmaya nasıl çaba harcarız diye çalışmamız oldu.

Şimdi de özellikle, Başkan Yardımcım bu konuda proje yaptı, kalkınma ajanslarının bir şeyi... Biz TR71 Bölgesi’ndeyiz, bu konuda hocamızdan, Başkan Yardımcımız Başar Hocamdan bir destek alırsak bu konuda bize kısa ve öz bir sunum yaparsa... Bu konuda kendisine teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

KIRŞEHİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI BAŞAR ALTUNTAŞ – Sayın Başkanım, Sayın Valim, pek kıymetli protokol ve değerli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Ben kısaca projeye ilgili bilgi vereceğim.

Şimdi, şöyle söyleyeyim: Tabii, sunumları dinledim, çok hoş ve çok güzel bilgiler vardı, kendim de vaktizamanında Tohum Otizm Vakfının gönüllü bir üyesi olarak böyle bir farkındalık çalışmasını inanılmaz bir hayranlıkla izledim ve dinledim. Bu bakımdan da şahsi olarak teşekkürlerimi bildirmek isterim.

Yapılan istatistikler var, az önce Sağlık Müdürümüz 2.500 doğum olduğunu söyledi, Sayın Hocam da birtakım istatistiki bilgiler verince hemen çıkartasım geldi, bu şu demek oluyor: Kırşehir’de yıllık en az 3 Down sendromlu bebek dünyaya geliyor, yılda en az 40 otizmlı çocuk dünyaya geliyor, 25 kişi öğrenme bozukluğuyla dünyaya geliyor, serebral palsiden bahsetmeyeceğim çünkü bizim projemizin esas konusunda yok ama en az da 20 SP’li hasta...

BAŞKAN – Bizim projemizde var, araştırma komisyonunun konusu içerisinde.

KIRŞEHİR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI BAŞAR ALTUNTAŞ – O bakımdan da çok iyi. O yüzden de Kırşehir’de sayıya vurduğumuz zaman, en az 20 kişinin doğduğunu söyleyebilmek mümkündür verilen istatistiklere göre.

Hâl böyle olunca Sayın Başkanımın da bahsetmiş olduğu bu dezavantajlı gruplar içerisinde olan çocuklara yönelik, özel gereksinimi bulunan bu çocuklara yönelik bir proje elzem hâle geldi ve zaruri oldu.

Bununla ilgili geçtiğimiz hafta Kalkınma Ajansı bir sosyal destek projesi çağrısında bulundu 3 Ekim itibarıyla. Biz de bu projeye... Projenin adı “Kır Köy Kampüsü.” Açılımı “Yerel Kalkınmayı Geliştirme ve Destekleme Projesi.” Bunun içerisinde çok şey var. Bu projenin içerisinde kadınlar var öncelikli olarak ve çocukları var, ayrıca engelliler, “engelliler” demeyelim de özel gereksinimli çocuklar var ve yaşlarımız var.

İşin çok özet kısmını söyleyeceğim. Kurulacak olan bu kampüs içerisinde öyle bir nokta var ki özellikle bu projenin içerisinde çok dikkat çekici nokta; bir bakımevi, bir eğitim yuvası ve faaliyet alanlarının olmuş olduğu bir bölüm var orada. Bu kampüsün içerisinde anneler özellikle ailelere yönelik hizmetler şeklinde tespit edilen sorunu çözmeye yönelik... Aileler biliyoruz ki bu tarzda gereksinim duyan çocuklara ilgilerinden dolayı sosyal hayata veyahut da ekonomik hayata yeterince katılamıyorlar. Bunların bu proje kapsamında hayata katılabilmeleri için çocuklarını güvenle bırakabilecekleri gündüz bakımevleri oluşturulacak. Bu kadınlarımız bir yandan üretime destek verirken, bir yandan çalışma hayatını sürdürürken, diğer yandan da çocuklarının kendi gözetiminde olduklarını görebilecekler. Bu bakım yerlerinde, bu eğitim yuvalarında çocukların iletişim bozukluklarını gidermeye yönelik, çocukların sosyalleşmesine yönelik faaliyetler ve etkinlikler olacak. Güzel olan tarafı şu: Sağlık problemi olmayıp bu tarzda gereksinim duyan çocuklar aynı anda, aynı ortamda bulunabilecekler, dolayısıyla sosyalleşebilecekler. Aynı zamanda bu çocuklarımız bir yandan kendi özgüvenlerini kazanmaya yönelik birtakım faaliyetlerde bulunabilecekler bu atölye çalışmalarıyla. Yeri gelecek üretimde bulunacaklar, yeri gelecek bir tavuk kümesine girip yumurtayı toplayabilecek, yeri gelecek tarlayı gidip bir hasat yapabilecek vaziyete gelecekler. Bu bakımdan çok heyecan verici bir proje.

Bunun içerisinde ayrıca güzel olan bir taraf daha var, bir kafemiz var, bir kahvaltı salonu, bir kafe tarzında bir plan var. Bu kahvaltı salonunun adına -tabii proje henüz yazılmaya devam ediyor, önümüzdeki haftaya kadar da yazılacak- ben “Down Kafe” adını verdim ama arkadaşlar bunun çok uygun olmadığını düşündüler, “Engelsiz Kafe” diyelim, dediler. Dedik “Engelsiz Kafe” olsun. Burada istihdam edilecek çocuklarımızın hepsi bu özel gereksinime ihtiyaç duyan ve kendilerini ifade etmeye başlayabilen çocuklardan oluşacak, onlar buralarda hizmet verecekler. Aynı zamanda istihdam yaratılmış olacak ki kendilerine olan özgüveni de fazlasıyla yukarılara doğru taşınmış olacak ve böylelikle sorun olarak beş maddede tespit edilmiş olan istihdam ve çalışma hayatına katılım sorununa da çözümüne yönelik böyle bir katkı sunacak olan bir proje. Aynı zamanda geniş bir alana yayılmış olan bir kampüs burası. En az 100 dönümlük bir araziye yayılmış olacak. Bunun içerisinde tarla faaliyetleri de olduğu için ve diğer üretim faaliyetleri de olacağı için çok ciddi anlamda bir farkındalık çalışmasını da kendisiyle birlikte getirecek çünkü Türkiye’de bunun şu anda yapılmış bir örneği yok, bu bakımdan önemli.

O yüzden belediyenin yürütücüsü olduğu ve birtakım kamu kurumlarının da ortak şekilde gireceği bu projeye desteklerinizi şimdiden beklerim Sayın Başkanım, Sayın Valim, sayın vekillerim ve diğer katılımcılar. Bu bakımdan vereceğiniz desteğin ciddi anlamda bölgenin kalkınmasına, sosyal anlamda da farkındalık yaratılmasına çok önemli katkı sunacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Belediye Başkanımız, kendinizi tanıtarak, buyurun.

AKPINAR BELEDİYE BAŞKANI ŞÜKRÜ TURGUT – Öncelikle, Sayın Başkanım, Sayın Valim, sayın milletvekillerim; hoş geldiniz.

Down sendromu özellikle benim çok ilgimi çeker, 1 tane benim kız kardeşim vardı Down sendromlu ve 23 yaşında kaybettik. Dolayısıyla, Akpınar'da da böyle Down sendromlu 3 tane çocuğumuza Sayın Kaymakamımızla bir ön çalışma yapmıştık. 1 tanesi eğitim görüyor rehabilitasyon merkezinde, Kırşehir'e gelişi gidiş yapıyor, 1 tanesi gözleri âmâ kız çocuğumuz, 1 tanesi de eğitim görmüyor.

Bizim belediye olarak üzerimize herhangi bir iş düşürmediler, yük düşürmediler, biz de böyle bir çalışma düşünmedik. Yani ne yapabiliriz, ne edebiliriz? Dolayısıyla böyle bir yük düşerse biz hizmet etmeye her zaman hazırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani şimdi Başkanımız güzel ifade etti. Bize böyle bir şey düşmedi, zaten çok da bir görev verilmedi, inşallah biraz daha yasal olarak görev verilse daha iyi olur.

Şimdi, ilçe belediyesi bu işe sahip çıktığı zaman tüm ilçeye sahip çıkıyor, belde belediyesi sahip çıkıyor, demek ki toplumun tabanına yayılması yani hizmetin tabana yayılması açısından, Sayın Valim, bu çok önemli. İnşallah ileride, zannediyorum, bu büyükşehir olayı da biraz yaygınlaşacak, belde belediyeleri de kalkacak yani tüm Türkiye'ye olacağını düşünüyorum ben zamanla bunun. İlk önce bu İstanbul ve Kocaeli'de başladı, sonra bütün Türkiye'ye, 16'ya çıktı, 30'a çıktı. Zannediyorum biraz daha artıp ondan sonra da tamamı olabilecek ve belediye başkanlarımız önümüzdeki dönemde daha fazla görev ve yetkiye sahip olacak inşallah. Türkiye, yavaş yavaş bu duruma doğru gidiyor yani bütün şehir uygulaması olacak. O zaman da daha fazla eğilmemiz gereken bir konu. Seçimlerde böyle bir görev olmadığı hâlde herkesin broşürlerinde, kampanyalarında hep bir projeyi görüyoruz mutlaka. O açıdan önemli.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başkanım, buyurun.

En büyük Kaman değil mi? Bu cevizler Kaman'ın tabii.

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Kaman Başkanımızdan önce, bir müsaade ederseniz araya girebilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN - Geçen yıl Aşık Paşa Halk Kütüphanesi açtık burada. Kütüphaneyi zaman zaman ziyarete gidiyorum. Oraya gittiğimde, zeminde bir odamız vardı, orada baktım, otizmlili, Down sendromlu çocuklar bir şeyler yapıyorlar, ilgimi çekti, gittim. “Ne yapıyorsunuz arkadaşlar? Kolay gelsin.” dedim. Başlarında 2 arkadaşımız vardı, dediler ki: “Sayın Valim, bu çocuklar bizim öğrencimizdi, mezun ettik. Okulları bitti ancak biz yine de kendimize bir görev edindik. Aileleri en azından birkaç saat de olsa nefes alabilsinler diye, bu çocukları buraya getiriyoruz. Burada elişleri yapıyorlar, tespih yapıyorlar, başka türlü şeyler yapıyorlar.” Onları etraflarına toplamışlar ve birkaç saat onlara bu tür el becerileri kazandıracak faaliyetler yapıyorlar. Ben de “Bu malzemeleri nereden alıyorsunuz?” dedim. “Temin etmeye çalışıyoruz efendim.” dediler ve ben de “Öyleyse bizim de bir katkımız olsun, bana da bir ihtiyaç listesi getirin, ben de katkı vereyim.” dedim. Daha sonra bir liste getirdiler; biz de karınca kaderince bir katkı vermeye, destek olmaya çalıştık. O arkadaşlarımızı da hakikaten kutluyorum. Öğrencileri olmadığı hâlde bu sorumluluğu hissedip onların ailelerine en azından birkaç saat de olsa bir dışarıya çıkabilme, nefes alabilme fırsatı tanıyorlar. O tür yüce gönüllü arkadaşlarımız da var ve belediyelerimiz olarak da zannediyorum o tür arkadaşlarımıza... Yani onları eğitecek öğretmen, hoca arkadaşlarımız varsa onlara bu tür malzeme desteği, yer temini vesaire noktasında yardımcı olabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, bir de belediyelerin avantajı şöyle Sayın Valim: Belediyeler ile özel sektörün ilişkisi, tabii, çok daha fazla, nihayetinde tüm ruhsatlar belediyeden geçiyor. Bizim bu çalışmamızda özel sektör çok önemli, özel sektörden faydalanma çok önemli. Burada belediyelere de eğer bu yeni durumu, yeni yetkiyi ve görevi verirsek özel sektörün de daha fazla devreye girmesi sağlanacak inşallah, daha iyi olacak.

Buyurun Başkanım.

KAMAN BELEDİYE BAŞKANI NECATİ ÇOLAK – Sayın Başkanım, Çok Kıymetli Valim, saygıdeğer milletvekillerim; öncelikle hepinize “Hoş geldiniz.” diyorum.

Sayın Başkanım, biz, tabii, seçim çalışmalarında ilçemizde çok sayıda engelli olduğunu gördük. Down sendromuyla ilgili Sayın Kaymakamımız sayılarla ilgili bilgiler verdi. Şunu gördük: Tabii, okumayan, çalışmayan, engelli olmasından dolayı üretime katkısı olmayan asosyal bir sınıfın olduğunu tespit ettik.

Tabii, seçimden sonra caddelerden, sokaklardan gelip geçen hiçbir engelli de görmedik; yani biz engellilerimizi dört duvar arasına hapsedmiş durumdayız. Bununla ilgili ne yapabiliriz diye Sayın Milletvekilimizle görüşmelerimiz oldu, sağ olsun, her zaman bizlere katkı sağlıyor. Belediyemizde projeye ilgili bir komite oluşturduk. Bu Dünya Bankasından ya da kalkınma ajanslarından ne gibi faydalanırız diye çalışmalar üretiyoruz. Biz de gerçekten üzülyoruz. Bu engellilerimize inşallah yardımcı oluruz çünkü aileler de engelli çocuklarla beraber evin içine hapsediyorlar, bir nefes alamıyorlar, çocuğunu bir yere bırakamıyorlar. Bununla ilgili inşallah sizlerin de katkısıyla, Sayın Valimizin, sayın milletvekillerimizin katkılarıyla belediye olarak biz her şeyi yapacağımıza burada söz veriyoruz.

Arz ederim ve teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim Başkanım.

O projeleriniz, tabii, hem Sayın Valim hem Milletvekilimiz ve uzmanlarımızla görüşerek olursa çok daha iyi olur yani çok fonksiyonel bir şey olmasında fayda var. Bazen güzel binalar yapılıyor ama fonksiyonsuz hâle getiriliyor. Yani bunun eğitim olayı var, bunun sağlık olayı var, bunun sosyal güvenlik olayı var.

Örneğin, Antalya’da bir şey var, belediye yaptı -Muğla da yapmış bunu- mola evleri var. Aileler bir yere gidecek, diyelim Ankara’ya gidecek, Kaman’dan Kırşehir’e gelecek, gelmesi gerekiyor. Yani bir mahkemesi olsa veya bir ilde bir işi olsa zor bir durum. Çocuğunu bırakacak yer veya düğüne gidecek, çocuğunu bırakacak yer veya bir gece gelmeyecek bırakacak yerler... Bunların hepsi aslında bizim görevimiz ama işte, Türkiye bazı şeyleri son yıllarda yapmaya başladı. Ama şöyle bir şey var: Yaptıkça da daha fazla sorun çıkıyor. Yapılanlara teşekkür edeceğiz ama yapılmayanları da göz ardı etmeyeceğiz, yapılmayanlara sahip çıkacağız. Şimdi, Bakanlıklarımız şunu yaptı ama demek ki yetmiyor yani.

Bir de gördüğümüz bir şey var, bir koordinasyon sorunu var. İnşallah onu da çözeceğiz. Bu yeni yönetim sistemiyle yani Cumhurbaşkanlığı sistemiyle biz bu koordinasyon sorununu... Yani bakanlıklar arasında, kurumlar arasında ciddi koordinasyon sorunu var Sayın Valim, bunu da Cumhurbaşkanımıza arz edip, bizim de modeli, öneriyi sunup bu koordinasyon sorununu çözmemiz lazım. Yasa konusunda zaten tüm siyasi partilerin genel başkanları hassas, Meclisten kolayca geçebilir. Bu imkânları değerlendireceğiz. Öyle olacak ki inşallah, bizim Komisyonumuzun, diğer engel gruplarına da -bizim şeyimiz genel olacak, sadece bu değil tabii- çok faydası olacak, bir sisteme geçeceğiz.

Zaten önemli olan şudur: Belediye başkanlarımız da -bugün gördüğümüz bir şey- hassas bu konuda, “Bize bir görev verin veya yol gösterin, biz yapalım.” diyorlar. Belediye başkanlarımızdan zaten beklediğimiz bu, kaymakamlarımız zaten bu konuda devletin, Hükûmetin temsilcisi olarak ne gerekiyorsa yapacaklar, yapıyorlar, biz de oradan geldik zaten. Onun için, inşallah iyi olacak.

Başka belediye başkanımız?

Buyurun.

KIRŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI SELAHATTİN EKİCİOĞLU – Teşekkür ediyorum.

Zaten bizde tecrübe var, kent belediyesi olarak ilçelere bu konuda, proje konusunda destek verebiliriz. İlgili kurumlar değil, biz zaten yaşamda olduğu için biz bu projeyi... Başar Hocam sağ olsun, onun özel ilgisinden dolayı hayata geçirmeyi... Ama diğer ilçelerimiz de gelirse biz de katkı sunarız.

BAŞKAN – Tabii ki.

KIRŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI SELAHATTİN EKİCİOĞLU – Bizdeki ekipman, düşünce veyahut da hazne geniş, onun için, ilçe belediyelerimiz nasıl bir destek istiyorlarsa bu konuda her zaman...

BAŞKAN – Sayın Valim Başkanlığında belediyelerimiz, hiç parti ayrımı gözetmeksizin iş birliği içerisinde, milletvekillerimiz gayet güzel uyum içerisinde. Dediğimiz gibi, biz Mecliste yapıyoruz siyaseti, fazla bile yapıyoruz, yeterli ama buralarda yapmayacağız. Burada da hizmete vesile olacağız. Hep beraber, Sayın Valim de bu konuda güler yüzüyle, sempatisiyle koordine edecek özelliklere sahip ama tabii, en önemlisi de en üst koordinasyon sorununu da bizim çözmemiz lazım. İnşallah iyi olacak, ben ümitsiz değilim. Güzelce sorunları tespit edip bırakacak hâlimiz de yok. Biz de o çocuklara iş veren gönüllüler gibi, inşallah Komisyon çalışmaları bittiği zaman da bu işi devam ettireceğiz, öyle karar verdik kendi kendimize. Yani Komisyonun görevi bitti, raporu sunduk, bitti değil. Bitmeyecek Sayın Valim, bir gönüllü kuruluş gibi devam edeceğiz inşallah.

Başkanım, buyurun.

BOZTEPE BELEDİYE BAŞKANI HÜSEYİN TAKAN – Sayın Başkanım, Sayın Valim, değerli milletvekilleri; hepiniz öncelikle hoş geldiniz.

BAŞKAN – Boztepe ne tarafta?

BOZTEPE BELEDİYE BAŞKANI HÜSEYİN TAKAN – Boztepe Çiçekdağı tarafında Başkanım.

BAŞKAN – Yeni kurulan ilçe mi bu?

BOZTEPE BELEDİYE BAŞKANI HÜSEYİN TAKAN – Değil.

BAŞKAN – Yani 1987 yeni bize göre de. O civarda mı? Akpınar’la beraber mi?

BOZTEPE BELEDİYE BAŞKANI HÜSEYİN TAKAN – Yanılmıyorsam 1990.

Küçük bir ilçe. Nüfusumuz 2.800-3 bin civarında. Yazın biraz daha artıyor Sayın Başkan. Boztepe merkezde Down sendromlu bir vatandaşımız mevcut. İşin doğrusu tam da veri alamadım. Şikâyet gibi olmasın, lütfen yanlış anlamayın, Sayın Valimin de bilgisi var, bütün ilçelerimizin kaymakamı var ama bende kaymakam yok, bizim kaymakamımız yok. Vekâleten Ramazan Bey bakıyor. O da yoğun çalışıyor, biliyorum.

BAŞKAN – Ramazan Bey kim?

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Bugün Ankara’da Ahilikle ilgili bir komisyon toplantısı var, oraya iştirak etti arkadaşlar.

BOZTEPE BELEDİYE BAŞKANI HÜSEYİN TAKAN – Evet, Ahilikle ilgili, yoğun çalışıyor, biliyorum.

Bizler de elimizden geleni... Siz konuşmanızın başında söylediniz “Yerel yönetimler bu işin içinde olmalı.” dediniz. Bizler hayatın hemen hemen her alanında olduğu gibi bu konuda da sizler görev verdiğiniz sürece, sizler o yasaları çıkardığınız sürece elimizi taşın altına koymaya, elimizden geleni yapmaya her zaman hazırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Belediye başkanlarımıza tekrar hassasiyetleri için teşekkür ediyorum, kaymakamlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ÖZEL KAYRA EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ YETKİLİSİ SERVET AVKAPAN – Sayın Komisyon Başkanım, çok değerli misafir milletvekillerimiz, Kırşehir’imizin milletvekilleri, Sayın Valim, kıymetli il müdürlerimiz; öncelikle böyle bir toplantının Kırşehir’de olmasından dolayı -on yıldır dernek başkanlığı yapıyorum- ilk defa böyle bir toplantının olmasından dolayı sizlere minnettarım. Bu gerçekten de şehrimizin adına da bir şans ama sizler adına da bir şans olduğunu düşünüyorum Sayın Vekilim, şöyle ki: Kırşehir, erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik bakımından, benim gördüğüm, Türkiye’deki en iyi şehirlerden bir tanesi. Yani içinde Kayseri, Batman gibi şehirler de var ama Kırşehir’i de görmüşsünüzdür. Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız, İŞKUR’umuz, Millî Eğitim Müdürlüğümüz genellikle hep koordineli bir şekilde çalışma yürütüyoruz ve müdürlerimizin de anlattığı gibi, gerçekten de engelliler konusunda herkes de daha duyarlı ama tabii ki eksikliklerimiz var mı? Yerel anlamda değil ama genel anlamda, Meclisin çözmesi gereken sorunlar anlamında birçok engelimiz var. Bazen bu engelleri -nasıl diyeyim- siyaset kenarından dolaşır da işi çözer ya, sağ olsun, biz de valimizle, milletvekillerimizle, belediye başkanımızla kenarlarından dolanarak bazı sorunları çözmeye çalışıyoruz ama bazı şeylerde yetersiz kalıyoruz.

Otizm ve Down sendromu konusunda Gonca Hocamız çok güzel bir sunum yaptı ama bu sunumun sadece bizlerden ziyade şöyle bir şey de olmasını isterdim: Hastanelerimize başvuran tüm annelerimize bu sunumu zorunlu hâle getirerek göstermemiz gerekirdi. Şöyle bir şey var: Genelde tüm sorunların içerisine, sigara ve birtakım kötü alışkanlıklar, şiddetli geçimsizlikler gibi sorunlar içerisine konmuş. Bunların kesinlikle annelerimize, doğum yapacak kardeşlerimize falan anlatılması gerektiğini daha çok düşünüyorum. Bizim çektiğimiz en büyük sıkıntı şöyle: Bize bir anne telefon açıyor ve hastanede doktordan duyduğu şey şu: “Benim çocuğum Down sendromluymuş.” “Neden öyle düşündü?” diyorum “Ben 41 yaşındayım.” diyor. Doktorlarımız da bu konuda maalesef şey, çok kolay bir şekilde söylüyorlar, geçiyorlar: “Senin çocuğun engelli olabilir.” Yani herkesin çocuğu engelli olabilir, çocukların hepsi sağlıklı doğacak diye kesin, net bir şey yok, doğan her çocukta engel de olabilir. Biz, tabii, bu konuda hastanemizin daha fazla çalışabilir olması için psikologların ve sosyal hizmet uzmanlarının, gerekirse dinî konudaki imamların yani orada telkinlerde bulunabilecek, dinî yeterliliği olan ilahiyat mezunlarının da istihdam edilmesine gerek olduğunu düşünüyoruz. Neden dersenez...

Sayın Başkanım, biraz uzatacağım ama hakkınızı helal edin. Şöyle bir şey başınıza geliyor: Yani trafik kazası yapan bir engelli düşünün. Konu belki sadece Down sendromu ve otizm ama ben biraz oraya da geçmek istiyorum. Bu engellimiz hastaneye kaldırılıyor. Hastaneye kaldırıldıktan sonra yaşadığı süreç şu: Hastanede bir ay, iki ay tedaviyi alıyor, tedaviden sonra buna deniyor ki: “Senin çocuğunda C9 kırığı var, P4’ünde sıkıntı var, yatalak bir şekilde hayatını devam ettirecek.” Şimdi, aile çocuğunu eve götürüyor ve başlıyor; tekerlekli sandalye bulmak için uğraşıyor, akülü araba bulup çocuğunun dışarı çıkması için uğraşıyor, işte -ne bileyim- bazı ihtiyaçlarını karşılamak için, bakım maaşıdır, şudur budur, bunları karşılayabilmek için aile, Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, dernekler, birçok yerden destek almak için tüm gücüyle uğraşıyor. Hâlbuki

bizde bu altyapı var. Bizim millet olarak -Türk milleti olarak- daha yardımseveriz, birbirimize daha tutkunuz, engellilik konusunda daha da duyarlı olduğumuzu düşünüyorum diğer Batı ülkelerine göre. Belki onlar engellilik konusunda bizden daha üst seviyelerde kanunlar çıkarmış olabilirler ama vicdani olarak kesinlikle bizden daha üst seviyede olduklarını düşünmüyorum. Biz eksik olan kanunlarımızı aslında vicdani olarak daha da üst seviyeye getiriyoruz.

Şöyle bir şey de var Sayın Başkanım: Cumhurbaşkanımızın, biliyorsunuz, “Dolar bozdurun.” deyip özellikle bu konuda dikkat edilmesi ve hani dışarıya para aktarılmasa konusunda bizlere telkinleri olmuştu. Bu konu da hâlâ devam ediyor ve ülkemizi tehdit eden unsurlar da var, ekonomi açısından öyle diyeyim.

Şimdi, eve götürülen bir engelli beş altı ay sonra ailenin bilmemesinden dolayı yatak yarasını kapıyor. Yani yatak yarası -Metin Bey doktordur, içinde bilmiyorum, doktor olan vekilleriniz de vardır- olan bir eve girmek için... Kokudan apartmana dahi giremediğimiz yerler oldu Sayın Başkanım. Yani yatak yarası gerçekten ağır bir şey. Bunun tedavi edilebilir durumu da şöyle ki en az üç ay zamanında tedavi yüzde 25 oranında bir düzeltme gibi bir şey yapılabilir. Bu tedavi de tamamen ithal. Bildiğim kadarıyla üç yıl önce de bu tedaviye sadece hastaneye, SGK’ye ödenen para 40-50 bin lira kadar bir şeydi ki haftalık ödemesi, aylık olarak değil Sayın Vekilim. Bu tedavi üç ay sürdüğünde ve ithal olarak düşünüldüğünde 200-300 milyar kadar bütçeye maalesef zarar oluyor.

Tabii, bu çocuklarımızı, arkadaşlarımızı, annelerimizi yatak yarasına mahkûm etmeden önce şöyle bir çalışma yapılabilseydi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bu işin başına geçse, dese ki belediyeyi yanına alıp “Bu çocuğun ve bu adamın, kadının -her neyse artık- evi erişilebilir uygun hâle getirilecek.” Bakım maaşına ihtiyacı varsa bağlanacak, diğer imkânlar varsa yararlanacak. Sağlık Bakanlığı da gerekirse hasta yatağını, gerekirse havalı yatağını, tekerlekli sandalyesini, akülü arabasını, bunların hepsini birden verse, ihaleye çıksa ve “Bu da sadece yerli üretim olacak.” dese bunun bize maliyeti 15 bin TL. 16 bin TL etmez Sayın Başkanım. Biz kaybettiğimiz her hasta için haftada 60 milyar ödüyoruz. Bu çocuklarımızın karşılamadığımız imkânları için haftalık 15 bin TL ödüyoruz. Biz Sağlık Bakanlığımızdan bu konuyla ilgili gelen profesör bir hocamıza yine bu sorunu ilettiğimiz iki yıl önce. Bu konu gerçekten ülkemizin kanayan bir yarasıdır. Maalesef bunun üzerinden çok büyük suistimaller olmaktadır. Yani şöyle ki bu hastalığı tedavi etmemekten faydalanan insanlar vardır. Bunun bir an önce önüne geçilmesi gerekir.

Down sendromu ve şu konuda da ben şunu söylemek istiyorum: Eskiden, bizim çocukluğumuzda bu tarz çocuklarımız vardı, arkadaşlarımız vardı. Biz bu arkadaşlarımızı biraz daha saf görüp zekâ olarak biraz daha bizden geri olduklarını düşünerek ya kaleye geçiriyorduk ya da giden topları getirmeleri için kullanıyorduk ama biz hep bunları içimizde kullanıyorduk yani biz bu kişileri hep içimizde eritiyorduk. Yani ben şu yaşa geldiğimde, şimdi geriye dönüp baktığımda, benim “Yaşar” diye bir arkadaşım var, bu bizim sınıfımızın en saftıydı, verilen ödevleri yapamazdı yani sadece böyle bir imza atar gibi bir şekilde yazardı. Şu an Yaşar’ın çocuğu da aynı tanıdan sıkıntıda. Yaşar’ın çocuğuna “otistik” deniliyor ama biz Yaşar’a “saf” diyoruz o zamanlar. Bundan otuz yıl önce böyle bir rahatsızlık yoktu. Ama şimdi geldiğimiz noktada eğitim açısından gerçekten güzel şeyler var. Sizin de tespit ettiğiniz gibi bu sorun aslında Millî Eğitimin veya Sosyal Hizmetlerin değil, ailenin sorunu yani ailenin kabul edilişle ilgili. Nitekim hepimiz “Amentü’ye iman ettik.” diye söyleriz ama Amentü’nün içinde geçen şartları maalesef biraz sorgulayarak başımıza gelince dururuz. Yani o yüzdendir ki hani ailede biten bir olay. Ailelere özellikle eğitim verilmesi ve bu eğitimin kesinlikle zorunlu hâle getirilmesi lazım hamilelik öncesinde yani sizin de bahsettiğiniz gibi Hocam. Çünkü aile kabul etmiyor, bize geldiği zaman biz 6-7 yaşına gelmiş bir çocuğa “Bu çocukta engel var.” diye söylediğimiz zaman bize ya tepki veriliyor ya da kabul edilmiyor, çocuk daha da geriye atılıyor, okulda geriye atılıyor, “Benim çocuğumla benim öğretmenim ilgilenmedi.” oluyor, şikâyetler oluyor ve çocuğu kazanacakken daha da kaybediyoruz.

Ben buraya geldiğiniz için tekrar çok çok teşekkür ediyorum. Gerçekten de Kırşehir'deki uyumu, ahengi sizlerin görmesi açısından da diğer illere de ben inşallah nasip olur diye düşünüyorum. Kırşehir'de engelliler konusunda engelliler çok şanslı, valisiyle, belediye başkanıyla, milletvekiliyle, kurum müdürüyle hepsiyle iç içe. Keşke vaktiniz olsaydı da bu iş kuran engellilerimizin de şeylerini görseydiniz, işte, inek besleyen, damızlık üreten, üretime katkıda bulunan engellilerimizi de görseydiniz. Bence en önemli konu da -Metin Bey'in de söylediği gibi- 50 bin TL'lik hibe yetmiyor, biz 36 bin TL'sini alabiliyoruz ve bu dönemde de 36 tane koyun alabiliyoruz, kendi imkânlarıyla da katkı yapıyorlar. Şu anda, gerçekten Kırşehir'imizin köylerinde 50 tane, 50 tane koyunlarla koyun güden engelli kardeşlerimiz var. Bu rakamın biraz daha üst seviyeye çekilmesini istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi milletvekili arkadaşlarımıza söz vermeden önce başka söz almak isteyen var mı?

GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ FARUK ŞAHİN – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Peki, kısaca sizi de dinleyelim, buyurun.

GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ FARUK ŞAHİN – Sayın Başkanım, öncelikle hoş geldiniz.

Bu yapılan çalışmada Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün yeni yapılanmasından dolayı daha işlevsel hâle geldiği malumunuz. Şu anda, bizim hizmet alanımız içerisinde gençlik merkezlerimiz var malumunuz. Bu gençlik merkezlerimiz içerisinde bu hassas çocuklarımıza yönelik özel atölye çalışma alanlarımız oluşturuldu. İlimiz de şanslı illerden biri. Sağ olsun Sayın Valimiz, bize 2 tane gençlik merkezi tahsis edince ilimiz genelinde 3 tane gençlik merkezimiz oldu ki dolayısıyla bu hassas çocuklarımızın da burada hem faaliyetlere katılmaları hem de burada vakit geçirmeleri açısından iyi bir imkân sağlandı. Biz burada ne veriyoruz? El sanatları, resim gibi değişik faktörlerde bunlara destek sağlamış oluyoruz.

Yine, şanslı illerdeniz, olimpiik yüzde havuzumuz var. Olimpiik yüzme havuzumuzda yine bu çocuklarımıza karşı da özel yüzme seansları sağlanmaya gayret ediliyor. Gençlik Spor tarafına baktığımızda da yine antrenörler tarafından bu çocuklarımıza farklı branşlarda eğitim sağlanıyor. Şu anda bizim yürütmüş olduğumuz, bundan faydalanan 17'ye yakın öğrencimiz mevcuttur. Bizim burada dikkat edeceğimiz nedenlerden biri şu oldu Sayın Başkanım: Yüzmede bu çocuklarımız, bu özel durumda olan çocuklarımız için -bizim aldığımız antrenörler- BESYO'dan mezun olmuş, antrenörlük belgesi almış çocuklarımızı antrenör olarak istihdam ediyoruz. Bu özel çocuklara verilecek antrenörlük belgesinin daha farklı şekillerde özel sınavlarla alınıp... Çünkü ailelerin bizden de beklentileri bu yönde. Doğal olarak bu çocuklarımız için alınacak antrenörlerimizde sıkıntı yaşıyoruz. Aileler bireysel olarak ilgisini istiyor, burada daha hassas davranmalarını istiyorlar, antrenörlerde böyle bir düzenlemenin yapılması gerektiği kanaatindeyim.

Yine, gençlik merkezlerinde bizim lider istihdamımız söz konusu. Lider çocuklarımızı da gençlerimizi de lisans mezunlarından alıyoruz. Dolayısıyla muhatap ettiğimiz bu özel çocuklarımızla ilişkilerinde ve karşılıklı diyaloglarında sıkıntı yaşanıyor ki... Yine bu gençlik lideri olarak alınacak, istihdam edilecek gençlerin de özellikle bu anlamda kurs ve benzeri çalışmalardan geçmesi gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim, arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bir kere, bu SP'li hastalarda yüzme olayı çok önemli, çok başarılı, otizmde de var, SP'de de var, ikisini de siz daha iyi biliyorsunuz ama ben yaşadığım için diyorum onu, doğru, bende ikisi de var biliyorsunuz, çok önemli. Bu bizim uzmanlarımız da...

Gonca Hanım, bunu da not alalım. Yani antrenörler, yüzme antrenörleri bu çocuklara eğitim verecek şekilde hem eğitilmeli hem de bu konuda sertifikalandırılmalı. Bunu da notumuza alalım, önerilerimizde getirelim. Gençlik ve Spor Bakanımızla da gerekirse görüşelim şimdiden. İller düzeyinde yapılabilecek bir şey bu. Belediyelerin zaten yüzme havuzları oluyor. Var mı burada yüzme havuzu?

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Gençlik Sporun var.

BAŞKAN – Gençlik Sporun var. Belediyelerin de var mı? İnşallah ileride belediyelerin de olur. Büyükşehirde belediyelerin var, üniversitenin var yani var demek ki.

Çok teşekkür ediyoruz.

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA – Sayın Başkanım, çok fazla vaktinizi almayacağım, kısaca...

BAŞKAN – Kısaca buyurun.

ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRÜ METİN ÜLGEN KAYA - Çok teşekkür ederim bizleri dinlediniz. Bugün ortaya çok güzel bir şeyler çıktı, inşallah sonucu da taçlandırırız. Mecliste tabii ki size çok büyük bir mesai düşüyor bu konu hakkında.

Engelliler Dernek Başkanımızın söylediği gibi, biz kendi işini kurma projesinde, belki devletimizin böyle birçok projesi oldu, fakir birçok vatandaşımıza destekleri oldu ama nihayetinde belki sonuçları bazı noktalarda kötü oldu, engellilerde ve eski hükümlülerde bizim vermiş olduğumuz destekler hep başarıyla sonuçlandı çünkü onlar için bir can suyu niteliğinde olduğu için buna dört elle sımsıkı sarılıyorlar ve hayatlarını bununla birlikte idame ettiriyorlar. Bizim bu 50 bin TL vermiş olduğumuz destek de devletimize bir yük getirmiyor çünkü engelli çalıştırmayan iş yerlerine yazmış olduğumuz cezalardan havuzda biriken paraların geri engellilere ve eski hükümlülere, kendi işlerini kurmaları neticesinde, proje kapsamında dağıtımlarını yapıyoruz; devletimize herhangi bir yük getirisi de olmuyor. İnşallah, burada sizin desteklerinizi de çok bekliyoruz; 50 bin TL'yi biraz daha yükseltebilirsek... Gerçekten eski hükümlülerin yeniden suça bulaşmasını engelliyoruz, belki konumuzla alakalı değil ama onların da yaşama tutunmalarını sağlıyoruz, engellerimizin de gerçekten hayatı farklı bir şekilde, kendi işlerini kurarak sahiplenip, canla başla, tatla, lezzetle gerçekten güzel bir yaşam kaynağına kavuşmasına neden oluyoruz. Bu konu hakkında desteklerinizi bekliyorum.

Gerçekten çok değerli çalışmalarınız oluyor. Bugün de ilimize geldiniz, şeref verdiniz; çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ RAMAZAN BAYKARA - Sayın Valim, Kıymetli Komisyon Başkanımız ve değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli hazırun; hoş geldiniz.

Beş yıldır burada görev yapıyorum efendim, Kırşehir Sosyal Hizmetlerde. Kuruluşları bazında belki de nüfusa göre en büyük hizmet yapan illerden birisi; 12 kuruluşu var, bunlardan “engelli ve yaşlı hizmetleri”nde de çok ileri elhamdülillah. Biz hatta bundan üç yıl önce, Bakanlığımızın teşvikiyle, gündüz engelli merkezlerinde bir çalışma yaptık ve örnek uygulama olarak Kocaeli’ye gittik ve ilimize kazandırdık. Bu bağlamda, ailelerimize bir nefes sağlayabilmek için, sosyal hayatın içine girebilmeleri için engellilerimizi alıyoruz, kuruluşumuzda yoğaltıyoruz, eğitimi veriyoruz, spor yaptırıyoruz, yarım gün ya da bir gün boyunca bizde kalıyor, haftalık da 100’e yakın engellimize böylece bakmış oluyoruz. Bunun, bağımsız engelli merkezine dönüşmesi yönünde çalışmalarımız da var, inşallah, projemiz yapıldı, AHİKA’ya da başvurusunu yaptık.

Efendim, farkındalık çalışmaları var Kırşehir’de; 3 Aralık Dünya Engelliler Günü, mayıs ayının Engelliler Haftası nedeniyle çalışmalar var.

Yine -Başkanımın da ifade etmeyi unuttu belki- Gazi Parkı'nda engellilerimize ait bir kafe var, orada engellilerimiz sık sık toplanıyor.

Altyapı ve yollarımız çok güzel bu noktada, teşekkür etmek de gerekiyor. Otobüslerimiz erişilebilirliğe ve engellerimizin kullanımına çok uygun; bir önceki belediye başkanımıza teşekkür ediyoruz, gerçekten bu büyük bir yatırımdı.

Biz, Sayın Başkanım, özellikle, engelli haritasının çıkartılmasını önemsiyoruz; hangi engel grubunda, ne kadar eksik var ve beslenme kaynaklı mı yoksa illere göre değişiyor mu, engel grubunun tespit edilmesi de gerekiyor. Ama genel manada 1.751 ağır engellimize evde bakım ücreti veriliyor ve bakıcı, sigortasını da almak üzere, istihdama da katılmış oluyor; çoğu engellimize de kadınlarımız bakıyor. 2.022'den bine yakın engellimizin kendisine verilen ücret var.

BAŞKAN - Onları gördük zaten.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ RAMAZAN BAYKARA - Evet efendim.

Şunu istirham ediyorum: Her il kendi engellisine, kendi kadınına, kendi yaşlısına, kendi çocuğuna bakabilmeli. Biz Orta Anadolu'ya hitap ediyoruz; civar illerden velilerimiz gidip geliyor. Yani, Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımız buraya tertibini yapıyor ama engelli yakınlarının gelmeleri öyle kolay da olmuyor efendim. Yani, ihtisaslaşması gerekiyor; zihinsel engellilere ait erkek zihinsel engelli kuruluştur, bayan zihinsel engelli kuruluşu ya da bedensel ya da ruhsal engelli kuruluşlarına dönebilmeli.

Bu arada, bir de Özel Engelli Merkezimiz var orada, yeni açıldı ve 80'e yakın engellimize hizmet veriyor; İl Sosyal Hizmetlerde ve koordineli olarak Sayın Valimizin, siyasilerimizin ve Belediyemizin, içinde olduğu çok güzel çalışmalara da hizmet üretiyor.

Katıldığınız için şükranlarımı sunuyorum, teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ederim.

Buyurun.

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ŞEVKET KARADENİZ – Sayın Başkanım, ilimizde 3 tane özel eğitim okulumuz, 5 tane özel özel eğitim okulumuz, 25 de kaynaştırma sınıfımız bulunmakta. Toplam 1.005 öğrencinin, bu konumdaki çocuğumuzun eğitimine devam etmekteyiz, bu konumdaki 27 çocuğumuza da evde eğitim veriyoruz. Bununla ilgili, il, Türkiye'nin eğitim öğretim açısından ülkenin en iyi ili. Bu iyiliği, bu konumdaki çocuklarımıza da yansıtmış durumda, problemler bir hâlimiz yok.

Sunumda, okul öncesiyle ilgili bir eksiklikten bahsedildiği için söz almak durumunda kaldım. Bununla ilgili, salı günüydü, Sayın Valim ve Milletvekili Bakanlıktaydılar, özel eğitimle ilgili anaokulu yapılması için ödeneği çözdüler. Önümüzdeki yıl bununla da ilgili anaokulumuz başlıyor olacak gözüküyor bu şartlarda.

Gelmeniz de şuna vesile oldu, bunun için de teşekkür ediyorum: Aslında biz bu alanda çok iyi çalışmalar yapıyorduk çocuklara dönük ama aileleriyle ilgili, velileriyle ilgili çok çalışma düşünülmemişti diye düşünüyorum. Sizin vesilenizle bunu da hatırladık, bu alanda da çalışıyor olacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ailelerden söz almak isteyen varsa, diğerlerini temsilen bir kişiye söz verelim.

YETER IRMAK – Hoş geldiniz Sayın Başkanım.

Oğlum Yunus Irmak üç aylıkken farkına varmışım ben. Havale geçirmesinden oldu, ondan sonra birkaç defa daha havale geçirdi. Ailem kabul etmedi Yunus'un özel olduğunu. Ben, kendi başıma, Ankara'yı, Aksaray'ı, Kırşehir'i, Kayseri'yı gezdirdim. Çocuğumun zihinsel engelli olduğunu öğrendim ama pes etmedim, ağlamadım da. Önce Rabb'ime sığındım, sonra mücadele etmeye başladım. Nereden bir şey duyduysam arkasına düştüm, takip ettim, bir şeyler öğrendim.

Ben kırsalda oturuyordum, Ortaköy Harmandalı'da, çocuklarım için Kırşehir'e taşındım. Burada özel çocuklar için rehabilitasyon merkezi, iş okulu olduğunu öğrendim. Sayın Metin Hocamız da benim kendi doktorum, o yüzden çocuğumu buraya getirdim. Hem kalça çıkıklığı vardı, ayağı içe dönmüştü hem gözleri kayıyordu, beynini engelliyordu. Allah'ıma binlerce şükürler olsun, bayağı... Rehabilitasyonlara götürdüm, kendim bire bir ilgilendim. İstiyorum ki çocuğum spor yapsın. İlaç kullanıyor günde 2 defa, spor yapsın istiyorum. Bir de bu çocuklara İş Kurumu, sağ olsun, iş veriyor ama özel sektörde veriyor. Özel sektördeki kişiler bu çocuklara nasıl davranıyorlar? Bu çocuklara bağırdıkları zaman bu çocuklar donup kalıyorlar; sürekli bağırdıkları zaman, çocuklar, ne bileyim, sessiz ortamlara, ıssız yerlere kaçmak istiyorlar. Unutkanlık var benim çocuğumda, öğrenme güçlüğü çekiyordu, sürekli tekrarlıyorduk harfleri, rakamları, cümleleri, tümceleri, sürekli tekrarlıyorduk. Onun için, ben bir özel çocuk annesi olarak istiyorum ki, bu çocuklara haftanın beş günü okul olsun, kurslar olsun, bu kurslarda çocuklar kendi paralarını kendileri kazansınlar.

Benim eşim çalışıyor ama ben çalışmıyorum, katkıda bulunamıyorum evime. El işi yapıyorum, bazen kursa gidiyorum bazen de gitmiyorum çünkü çocuğumu tek bırakamıyorum, kapalı yer fobisi var. İki senedir kardeşi bisiklet öğretti, bisiklete binip gidiyor, ben de yaya, peşindeyim. Telefon aldım. Bu çocuklar müziği çok seviyorlar, sporu çok seviyorlar, herkesten sevgi istiyorlar, ilgi istiyorlar ama bir kişi yüzünü ters çevirsin, bir sert tepki versin, bu çocuklar kaçacak yer arıyorlar, durdukları yerde donup kalıyorlar.

Ben bu çocuğuma üç aylık 2.020, ayda 500 lira alıyorum, kendi ihtiyacını karşılıyor, karşılayamıyor. Ailelere yardım olsun istiyorum, aileler bilinçlendirilsin istiyorum, eğitim alsın istiyorum.

Mesela ben ilkokul mezunuyum ama bizim zamanımızda... Ben okumayı çok severim, hâlen de okurum, bırakmam, yani sosyalliği seven bir insanım, sosyal ortamlara da girmeye çalışıyorum. Bu çocuğum gitmek isterse gidebiliyorum; gitmek istemezse tek bırakamıyorum evde.

Haftanın dört günü rehabilitasyona gidiyorum. Servet Hocam, Başkanımız da biliyor. Ben başka bir rehabilitasyondan aldım. Demin söylediğiniz gibi, bunun öğretmeni vardı, öğretmeni gitmiş, haberim olmadı. Gitmek istemedi. "Annene de söyleme." demişler. Ben sonra araştırdım, ben on yıl boyunca çocuğumla dolmuşlarda rehabilitasyona gittim, kırsal kırsal gezdik biz.

Demin de söyledikleri gibi, bu okullar tek katlı olsun, avlunun içinde olsun. Bu çocuklar gerçekten öyle, benim çocuğum tavuktan korkuyor. Mesela biz köyden geldik, tavuktan korkar bu. Mesela "Gidip yumurta alsın." diyorsunuz, biz hazır balığı vermeyelim, tuturalım balığı, kendi tutsun, kendi yapsın diyoruz, tavuğu, civcivi kendi eliyle beslesin, yani o şekilde istiyorum. Yani armut piş ağzıma düş şeklinde yapmasınlar istiyorum.

Ben bir hastalandığım zaman panikliyor, ateşleniyor, ateşi de içine vuruyor, dili kabarıyor, havale geçiriyor, hâlen aynı. Ama ne yapacağımıza siz bakanlarımız, siz başkanlarımız... Yani biz dilimiz döndüğünce sizlerden yardım bekliyorum, Allah'ın izniyle, o şekilde. Ben sırf 2 çocuğum için köyden kalkıp geldim, hiçbir şeyim yoktu. Yani önce ben çalıştım, sonra da eşim çalışmaya başladı. Ben çalışırken bu çocuk çok perişan oldu.

2 tane çocuğum var, ellerinizden öper, biri imam-hatip lisesine gidiyor, son sınıfta; biri de Yunus Irmak. Ben bu çocuklara spor olsun, haftanın beş günü okulda eğitim alsınlar, devlete bağlı olsun, özel sektör olmasın istiyorum. Yani bir ben değil, toplandığımız zaman tüm aileler diyor. Rehabilitasyon merkezinde öğretmenler çok çok iyi, çok verimliler. Sosyalleştiriyorlar çocukları, çok güzel yapıyorlar, yemeklere götürüyorlar, pikniklere götürüyorlar, spor yerlerine götürüyorlar yani çok güzel.

Şimdi biz de istiyoruz ki geçen gün toplantı vardı bayramdan önce bizim, biz farkındalık yaratmak için çocuklarımızı çevre temizliğine, çevreye... Bu çocuklar çok titizler. Simetri var, düz duracak her şey, temiz olacak, kimse dokunmayacak. Bu böyle duracak, dümdüz duracak, asla dönmesi yok. Çok derli toplular. Kendilerine dikkat ederler. Mesela, görüntüde benim çocuğum sağlam gibi, öz bakım temizliğinde sadece tırnağını kesebiliyor, başka yok. Ben ilgileniyorum hep. Ailem kabul etmedi, eşim kabul etmedi, bu kadar. Çok aile var.

BAŞKAN - Teşekkür ederim, sağ olun, çok teşekkürler.

Çok güzel anlattınız, çok güzel özetlediniz. Evet, zaten tüm söylenecekleri de söylediniz, biz de not aldık.

Şu müzik ve spor olayına biz fazla yoğunlaşalım. Müzik, spor konusunda çok eksiklikler var. Benim oğlan da müzikçi. Evde bir Baby TV açık; bir org alındı, o açık; bir de onun oyuncağı var, o da açık. 3'ü açık, birisini gidip kapatıyorum, hemen haberi oluyor, gidip onu açıyor. Yani inanılmaz bir müzik kulağı da var. Tabii, evde diyelim bir ara maç seyrediyorduk, gol atılınca benim oğlanlar biraz sevindi, bu kızdı o işe. Yani çok yüksek bağırmaktan hoşlanmıyor çocuklar. Yani tatlı sestten hoşlanıyor, bu da demek müzik. Müzik bu bakımdan çok önemli.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, milletvekillerimiz hem bir kısa değerlendirme yapacaklar...

Başkan Vekilimiz Sayın Radiye Sezer Katırcıoğlu.

İlk sözü Radiye Hanım'dan bekliyoruz.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Sayın Valim, değerli Başkanım, Komisyonumuzun değerli milletvekili üyeleri, belediye başkanlarımız, Kırşehir'in çok değerli mülki amirleri, kurum ve kuruluş müdürleri, sizinle beraber gelen hocalarımız, uzmanlarımız ve sivil toplum örgütlerinin değerli başkanları ama her şeyden önemlisi, bugün burada bulunmamıza, bu çalışmamıza sebep olan çok kıymetli ailelerimiz; bana söz geleceğini bildiğim için böyle küçük küçük notlar aldım önüme, bir şeyler söyleyeceğim kendimce ama annemizin konuşmasından sonra -yani sözün bittiği yer- gerçekten çok duygulandım.

O kadar güzel anlattınız ki yani “İlkokul mezunuyum.” demesiniz ben sizi üniversite mezunu bir kişiyle konuşur gibi anladım, okuduğunuz çok belli, bir anne olmanın verdiği sorumlulukla da, hele böyle özel bir çocuğunuz olduğu için kendinizi çok geliştirmişsiniz, büyük bir mücadele vermişsiniz. Bizler siyasetçiyiz, sahadayız, hep böyle evlere giriyoruz, böyle güçlü kadınlarımızı görüyoruz, Anadolu topraklarının güçlü kadınlarını görüyoruz, hepinizden Allah razı olsun.

Kırşehir'e benim 2'nci ya da 3'üncü gelişim, hep böyle siyasi çalışmalar vesilesiyle geldim. Kırşehir'in özelliklerinden olsa gerek, sizde de onları görüyoruz yani Ahiliğin, kadının gücünü nereden geldiğini işte Bacıyan-ı Rum dediğimiz ticarete, dünyada yokken Anadolu topraklarında ticaret yapıp bunun da teşkilatını kurabilen, özel bir şehirde oluyoruz. Zaten Neşet Ertaş çok güzel söylemiş, bugün konuştuk arkadaşlarla: “Kadınlar insandır, biz erkekler ise insanoğlu.” Bugün işte bunu görüyoruz, buna şahit oluyoruz. Hepinizden Allah razı olsun.

Yine, Kırşehir’de insanın dışında beni çok etkileyen, bu coğrafyada Cacabey Camisi ya da Külliyesi; ilk geldiğimde bana “Bu, dünyanın ilk NASA merkezi.” demişlerdi, nasıl dediğim zaman araştırdım, gerçekten ilk uzay çalışmalarının Osmanlı döneminde 1200’lü yıllarda yapıldığı, füzenin, roketin, bildiğimiz çalışmaların yapıldığı bir şehir. Yani –Anadolu toprakları- her birimiz gerçekten kadim bir medeniyetten geliyoruz, çok güçlü bir inançtan geliyoruz, biz gerçekten güçlü bir milletiz.

Bugün evet, bunun da altını çizmek gerekiyor belki, Barış Pınarı Harekâtı’nın üçüncü günü, biz burada toplantı yapıyoruz, her birimizin sorunları için çözüm bulmaya çalışıyoruz, askerimiz, Mehmetçik’imiz de bizim güvenliğimiz için terör koridorunu bertaraf etmek adına mücadele ediyorlar bütün terör unsurlarıyla, onları da Rabb’im korusun, kollasın, muzaffer eylesin. Bunun da altını çizmeden geçmek istemiyorum.

Aslında her şey konuşuldu, çok uzatmak istemiyorum, aldığım birçok notlara cevaplar verildi. Yani engelli sayısı 1.757 gibi galiba ama bunun ne kadarı Down sendromlu, ne kadarı SP, ne kadarı otizmlı, bunların herhâlde ayrıntıları yok. Burada bir ayrıntı vermek istiyorum, Aile ve Sosyal Çalışmalar İl Müdürlüğümüz Kocaeli’den bir örnek verdi engelsiz yaşamla ilgili. Şimdi Kocaeli Valimiz Hüseyin Aksoy’un -kulakları çınlasın- güzel bir çalışması var Samsun Valiliğinden getirdiği, şehirdeki engellilerin haritasını çıkaran bir sistem kurmuş, yine Komisyon olarak gideceğiz, kendisinden bilgi alacağız, inşallah bu güzel modellerin, uygulamaların Kırşehir’de, diğer illerde de uygulanması bu Komisyonun da önemli artılarından birisi olacak.

Tabii, mola evlerini söyledi, çok önemli belediyelerimiz çalışmalar yapıyor ama sahada yine bize ailelerin söylediği: “Ben ameliyat olacağım, ameliyat olmaya gidemiyorum.” Nereye bırakacak, nasıl yapacak, cenazesine bile gidemeyen aileler var. Bu anlamda ailelere mola verdirmek, biraz şöyle nefes aldirmek çok önemli. Ama her şeyden önce aileleri, tüm aile grubunu, uzak yakın akrabaları bilinçlendirmek ama çok daha önemlisi her birimizin bu konuda bilinçli olması... İşte kaynaştırmalarda en büyük yaşadığımız sıkıntı, diğer ailelerin çocuklarının bu özellikli çocuklarımızla yan yana olmasını istememesi. Yani otizm nedir bilmemesi, bulaşıcı hastalık zannetmesine kadar uzanan bilgi eksikliği çok fazla.

Bir model var, buraya nasıl uygulanır bilmiyorum, yine Kocaeli’de çok başarıyla uygulanmış, belki başka illerde de var, “Alo Evlat Hattı” diye Kartepe Belediyemizin başlattığı -büyükşehrin de daha farklı versiyonları var- yaşlılar için, kimsesiz ya da evlatları çok uzakta olan yaşlılar için bütün hizmetlerinin yapıldığı, çok da maliyeti düşük olan bir proje. Bu, aslında bu engelli aileler için gerçekleştirilebilir; bir ekip oluşturuluyor, temizlik hizmeti, doktora götürme, alışveriş yapma vesaire gibi bir insana gereken hizmetleri sunuyorlar. Bunu belki engelli aileler için de yapabiliriz, ailelerini bilgilendirmek, işte hani yatak arıyorlar, sandalye arıyorlar; bunları da belediyenin bu envanteri içinde... Aslında düzenli aralıklarla ziyaret ederek -kısmen yapıyor biliyorum ama- bir koordinasyonla, birlikte hareket etmek gerekiyor.

Bunu da ifade ettikten sonra, ben toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bu Komisyonun özelliği, Başkanımız altını çizdi, bir Türkiye modeli aslında burada; ortak meselelerimizde, ortak sorunlarımızda bir araya gelebilmeyi başarmanın güzel bir modeli. Tüm siyasi partilerden milletvekili arkadaşlarımız, “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”sız, bizim en önemli sorunlarımız, evlatlarımız için bir araya geldik, siyasi görüşlerimizi bir kenara bıraktık, çözüm odaklı çalışıyoruz. İnanıyorum, sonuna kadar da bu böyle devam edecek, bu, rapora da yansıtacak ama en önemlisi, çözüme yansıtacak. O yüzden, bu güzel bir model. Bütün alanlarda, bizim ortak meselelerimize yansımaları diliyorum.

Tekrar, toplantımız hayırlara vesile olsun diyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Trabzon Milletvekilimiz Sayın Bahar Ayvazoğlu, buyurun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyelerimiz, saygıdeğer milletvekillerimiz, Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım, ilçe belediye başkanlarımız, kaymakamlarımız, sivil toplum kuruluşu üyelerimiz, kurum amirlerimiz, uzmanlarımız, birlikte geldiğimiz ve yaklaşık üç dört ay boyunca birlikte çalıştığımız saygıdeğer uzmanlarımız ve elbette ki Vekilimin de söylediği gibi bizi bugün burada bir araya getiren -ne yapsanız hakkınız ödenmez- kıymetli ailelerimiz; öncelikle hepinizi saygı, sevgi ve muhabbetlerimle selamlıyorum. Trabzon'dan da Anadolu'nun bu kadim şehrine selamlar getirdim, kabul buyurun lütfen.

Çok şey söylendi, tekrarlamaya lüzum yok. Hepimizin hassasiyeti aynı. Ben bu Komisyonun Sözcüsü olmaktan dolayı gerçekten çok mutluyum. Bu anlamda Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a da müteşekkirimiz, böyle bir Komisyonun kurulması onun tensipleriyle ortaya çıktı. Kaldı ki "engelli" dediğimiz ama aslında "özel insanlar" olarak tabirde bulunmamız gereken bu insanlara yıllar içerisinde verilen kıymetin de nereden nereye geldiğini göstermesi açısından da bir tahlilde bulunmamız gerektiğini düşünüyorum. Başkanımız her zaman altını çiziyor, ne yapsak az, ne yapsak yetersiz. Düünden bugüne çok önemli adımlar atıldı ama yaşadıkça, hayat devam ettikçe, dünya döndükçe, ihtiyaçlarımız arttıkça elbette ki eksiklerimiz de göz önüne çıkacak.

Bu hiç bitmeyecek, dünya döndükçe bu devam edecek ama şunu sadece söylemek istiyorum; kendi gözlemlerimden, hem şehrimde hem gittiğim yerlerde hem de Komisyon toplantılarında anlatılanlardan yola çıkarak gözlemlerimden şunu tespit ettim: Hangi kurum amiri olursa olsun ya da hangi yetkili kişi olursa olsun -bu konudaki hassasiyeti- ya ailesinden biri böyle özel bir çocuğu olacak ya da bu STK'lerde görev alacak ki gerçekten elini taşın altına koyabilsin, gerçek bir hassasiyet örneği gösterebilsin. Bu anlamda, bu Komisyonun herhâlde yaklaşık yüzde 80'inin evinde, ailesinde, yakınlarında bu özel çocuklardan var. Dolayısıyla da yine Başkanımın, Vekilimin ifade ettiği gibi, siyasetüstü bir Komisyon. Biz bu Komisyonda hiçbir zaman siyasi fikir ayrılıklarımızı tartışmıyoruz, ortak paydamız var; bu çocukların geleceği ve bu ailelerin beklentileri. Genel anlamda beklentiler, eğitim, sağlık, istihdam ve Allah korusun ama "Ölünce bu çocuklara ne olacak? Hayatlarını nasıl devam ettirecekler?" konusu. Bu 4 başlık etrafınca incelendi.

Biz işin içine girdikçe aklımıza bile gelmeyen birçok kurumun aslında bu işin çözümünün paydaşı olduğunu gördük. Dolayısıyla her toplantı bir sonraki toplantının başlığını tetikledi. Uzmanlarımızın da yardımıyla hepimiz bilmediğimiz o kadar çok şey öğrendik ki bunun sonu yok zaten. Özellikle bu 4 başlık altında irdelediğimiz, incelediğimiz konulara çözüm getirebilirsek -ki amacımız bu Komisyonun sonunda çıkaracağımız raporla birlikte yasama organı olan bizlerin bu alandaki hassasiyetlerini de ortaya koyacak ve inşallah ailelerimizin de yüreğine su serpecek, gözle görülür değişikliklere, dönüşümlere sebebiyet verecek bir çalışma çıkaracağımızdan hepimiz eminiz burada. O yüzden şehir şehir dolaşıyoruz, birtakım örnekleri yerinde görmek istiyoruz. Bilemiyorum, belki yurt dışındaki örnekleri de göreceğiz ama sayıca artan, çoğunlukla da sebebi bilinemeyen, işte otizm, Down sendromu, serebral palsi gibi gelişim bozukluklarının artışıyla da kaynaklanan bu ihtiyaçların en özel, rantabl biçimde nasıl giderebileceği noktasında çok ciddi çalışmalar yapılacak inşallah bunun sonucunda.

Biz toplumu da dönüştürmemiz gerektiğini görüyoruz. Toplumdaki bazı insanlar -her anne evladını çok sever ama- sanki bu çocuklar evlatlarına zarar verecekmiş gibi, kendi evlatlarının psikolojilerini bozacakmış gibi eften püften sebeplerle bazen yan yana gelmekten bile imtina edebiliyorlar. Öncelikle bu hassasiyeti yaradılışımızın gereği olarak, insan olmamızın gereği olarak oluşturmamız inşa etmemiz gerekiyor. Sanıyorum en büyük yararı da bu olacaktır diye düşünüyorum çünkü merhamet ile acımayı birbirine karıştıran toplumlarda bu fayda paydasını çok da fazla ortaya çıkaramadığımızı görüyorum ve koordineli bir sistemle birlikte -Engelliler Derneği Başkanımızın da söylediği gibi- tek elden yapılacak

ailenin bütün ihtiyaçlarını tek elden halledebilecek bir çatı altında kurumların birleştirilmesi noktasında da hemfikir olduğumuzu söylemek istiyorum. Bu anlamda bütün kurumlarla irtibatımızı sağlıyoruz. İnşallah güzel şeyler olacak.

Ben kendi adıma şunu ifade edebilirim, hemen hemen bütün milletvekili arkadaşlarımızın da bana katılacağını düşünüyorum. Herhâlde benim milletvekilliği hayatımda yapabileceğim en güzel çalışma, hayır duasını alabileceğimiz en özel çalışma olacak diye düşünüyorum. Bizden sonra herhangi bir ailenin ismimizi bile zikretmeden bir dua etmesi bizim için yeterli olacaktır diye düşünüyorum. Bu çocuklar bizim, hepsini çok seviyoruz, aileleri daha da kıymetli.

Ben öncelikle annelerimize çok teşekkür ediyorum. Elbette ki babalarımıza da teşekkür ediyoruz ama gördüğümüz kadarıyla annelerimiz bu konuda daha çok mağduriyet yaşıyorlar hassasiyetlerinden ötürü, yaradılışlarından ötürü. Hepsinden Allah razı olsun, böyle özel çocukların anneleri olmaları onları zaten özel anne, özel kadın yapıyor. Ben inanıyorum ki böyle çocukları Allah boşu boşuna bir aileye vermiyor. O ailelerin Allah katında da çok farklı bir yere sahip olduğunu her zaman düşündüm, hâlâ düşünmekteyim. Herkesin yapamayacağı bir işi, herkesin yüklenemeyeceği bir zorluğu onlara yüklemişse mutlaka bunun bir anlamı, önemi vardır diye düşünüyorum.

Tekrar hepinize çok teşekkür ediyorum misafirperverliğinizden dolayı -ben ilk kez geldim Kırşehir'e- Yoldan geçerken bile, işte, sokaktaki insanlarla karşılaşırken bile o gözlerindeki parıltı, güzellik Anadolu insanının ruhunu, kadim medeniyetimizin ruhunu bizlere yansıttıkları için. Bugün bizi ağırlayan Valimize, Belediye Başkanımıza, sizlere çok teşekkür ediyorum ve inşallah güzel sonuçlarla birlikte tekrar huzurunuzda çıkacağımız bir gün olsun diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum hepinize.

BAşKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz Bahar Hanım.

şimdi Karabük Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Avni Aksoy, buyurun Başkanım.

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, Sayın Valim, sayın milletvekili arkadaşlarım, sayın belediye başkanlarımız, sayın kaymakamlarımız ve protokolün değerli üyeleri ve sevgili aileler; ben Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy. Kendi mesleğim çocuk doktorluğu. Bu sebeple bu Komisyonda olmaktan çok mutluyum yani eğer biz bu engelli çocuklara bir nebze bir katkıda bulunabiliyorsak Mecliste yaptığımız en hayırlı iş olacak.

Birkaç söz söylemeden önce, bana gelen bir kısım şehit haberleri var. Tel Rıfat'ta 3 askerimiz ve Barış Pınarı Harekâtı'nda da şehitlerimiz var. Allah'tan rahmet diliyorum, kahraman ordumuza muzafferiyetler diliyorum. Bunu burada özellikle belirtmek istiyorum, o yüzden biraz üzėün ve tedirginiz.

Kırşehir'de engelliler için çok şey yapıldığını gördüm. Gerek Sayın Valimizin gerek Belediye Başkanımızın -bizi ağırladılar- ve il müdürlerimizin, Kaymakamlığımızın konuya vâkıf olduğunu gördüm. Biz Mecliste üzerimize düşen görevleri Komisyon kanalıyla ve uyum içinde yapıyoruz. Elbette ki bu mağduriyetler... Engellilerin, her türlü engellinin bakımı oldukça zor çünkü öz bakımları için ikinci bir insana ihtiyaçları var. Türkiye'de en önemli şey... Bunlar yarın yaşlanacak, büyüyecekler; çocukluk döneminde ayrı, kendi başlarına kaldıklarında ayrı sorunları var. Benim de böyle hem annem hem babam hem de kayıvalidem beş buçuk sene, dört buçuk sene, iki buçuk sene yatacak kaldılar. Az evvel, Engelliler Derneği Başkanının söylediği yatak yaraları, uzun süren mücadeleler gerekli. Yaklaşık on iki yıl mücadele ettik bu şekilde, bu konuya vâkıfım. İnşallah, sosyal devlet yani devletimiz...

Bu arada tabii ki bir sürü bilim insanı var aramızda, çok büyük bir gayret içinde. 39'uncu yılında bir ocuk doktoruyum ben. Daha önceleri, söz gelimi otizm, Down sendromu -belki biraz daha önce ama- çok bilinmiyordu bunlar, sonradan çığ gibi büyüyerek geldiler. şimdi yaklaşık olarak her 100 kişiden 2'si otizimli doğacak çocuklar yani toplumda giderek artan bir engellilik oranı var. Türkiye

Büyük Millet Meclisinde “İleriye yönelik, belki önümüzdeki elli seneyi, belki yüz seneyi kapsayacak neler öngörülebilir?” diyerek yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu gördüm bu çalışmalarda. 17 toplantı yaptık Sayın Başkanımızın ve milletvekili arkadaşlarımızın katılımıyla, olaylara vâkıfız.

Kırşehir’i de, ayrıca Sayın Valimiz nezdinde misafîrperverliğinizden dolayı kutluyorum ve teşekkür ediyorum. Burada hakikaten engelliler için çok şey yapılmış. Birçok ilimizden ileride olduklarını görüyorum, bu yüzden sizleri tebrik ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, şehitlerimizi tekrar rahmetle anıyorum. Ordumuza muzafferiyetler diliyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, bizim Komisyonumuzun üyesi ve Kırşehir Milletvekilimiz Sayın Metin Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

METİN İLHAN (Kırşehir) – Sayın Valim, Sayın Komisyon Başkanım, milletvekili arkadaşlarım, belediye başkanlarım, sivil toplum kuruluşları, öğretmenlerim, müdürlerim; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Gerçekten de doktor olunca bu tür hastalıklara bizim bakış açımız biraz daha farklı. Aslında o kadar çok şey söylememiz gerekiyor ki ama süre çok dar olduğu için ve tabii, biraz da bunu tıbbi açıdan değil de insanlara bu farkındalığı ortaya koymak açısından, süreyi biraz daha dar tutacağız.

Şimdi, tabii, bizim Başkanımız Mecliste böyle bir komisyonun kurulacağını söylediği zaman bir doktor olarak bu işin içerisinde mutlaka olmam gerektiğini düşündüm. Hem Komisyon Başkanımıza hem de Çetin Arık Milletvekilimize, diğer milletvekili arkadaşlarımıza buradan tekrar teşekkür etmek istiyorum çünkü siyasetüstü bir işi halletmeye çalışıyoruz. Bu işe girmeden önce bu kadar sıkıntının, bu kadar sorunun, bu kadar problemin bir arada olduğunu aslında ben çok da düşünmüyordum. Hastanede doktorluk yaptığım süre içerisinde –yirmi iki yıl boyunca doktorluk yaptım- bu tür hasta çocuklar hastaneye geldikleri zaman, bu çocukları gördüğümüzde sadece raporlarını çıkarıyorduk. Çocukların sorunlarını, sıkıntılarını, dertlerini dinleme şansımız tabii ki çok olmuyordu ama son zamanlarda, rehabilitasyon merkezlerini ziyaret ettiğimizde herkes için sorunların aynı olduğunu gördük. Ailelerle oturup konuştuğumda, onların en büyük sorunlarını dinlediğimde gerçekten bu sorunların çözülmeyecek sorunlar olmadığını orada rahatlıkla gördük.

Aileler çok basit şeyler istiyor aslında. Özel eğitim haftada iki saat veriliyor, daha fazlasını siz paranızla almak zorundasınız. İstedikleri bu özel eğitim saatini devletimizin bir şekilde artırması. Bu da gerçekten çok önemli. İki saatin bu çocukların üzerinde çok etkili olmadığını düşünüyorum. Haftada sekiz saat öneriliyor, ayda kırk saat öneriliyor. Gonca Hocam burada, o da çok iyi bilir. Mecliste bizim çalışma yaptığımız süre içerisinde özellikle Down sendromlu, otizmli, serebral palsili çocukların, özellikle bu hastalıkların uzmanlarını dinlediğimizde hepimiz artık birer uzman olduk. Yani özellikle Millî Eğitim Bakanlığından, Sağlık Bakanlığından ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarından, Otizm Derneğinden, Otizm Vakfından birçok uzmanı dinledik ve bu uzmanları dinlediğimizde, bu ailelerimizin sorunlarının gerçekten çözülmesi gerektiğine artık inanıyoruz. Çünkü yine, ailelerin istediği birkaç şey var, bu birkaç şeyden birisi de az önce bütün konuşmacılar da söyledi, annelerin babaların aile içerisinde bulundukları süre içerisinde çocuklarından çok da fazla ayrılmadıklarını biz tespit ettik. Aileler istiyor ki zaman zaman çıkıp işlerini halletsinler, zaman zaman onlar da bir nefes alsınlar. Onların evde olmadığı dönem içerisinde bu işi bir gölge öğretmenin ya da çocuk gelişimcisinin halletmesini istiyorlar. İşte devletimize de tam burada iş düşüyor. Çocuk gelişimi mezunu bir sürü çocuklarımız var, öğretmenlerimiz var. Bunlar bu tür ailelere verilip belki haftada iki gün ya da haftada üç gün dört saat evlerine gidip bu çocuklarına tedavilerine katkıda bulunurlar. Bu da ayrı bir düşünce.

Yine, ailelerin istediği... Bu rehabilitasyon merkezine giden ailelerin genelde fakir, maddi durumu çok iyi olmayan ya da maddi durumu olup da daha sonradan bu çocuğun iyileşmesi için bütün servetini harcayan insanlar olduğunu gördük biz. Bu insanların şu an Hükümetimizden, devletimizden ve bizden bir beklentisi var; aldıkları maaşın artırılmasını istiyorlar, aldıkları ücretin artırılmasını istiyorlar çünkü verilen ücret gerçekten çok komik yani bu ekonomik şartlar içerisinde, bu sıkıntılar içerisinde 700 lira, 800 lira gibi bir ücretin bir hasta çocuğun ne tedavisine ne bakımına ne de eğitimine kesinlikle yetmeyeceğini ben düşünüyorum.

Yine, ailelerin istediği, “Biz öldükten sonra bu çocuklara ne olacak?” Gerçekten burası çok önemli. Biz birçok yere gittik, birçok rehabilitasyon merkezini gezdik, şehirlerden de birçok yeri gezdik, uzmanların görüşlerini de aldık. Otizimli, Down sendromlu çocuklar liseyi bitirdikleri zaman nasıl hayata atılıyorlar, gerçekten atılıyorlar mı, bu çocuklara iş veriliyor mu, verilmiyor mu, bunları gerçekten insanlar bilmek istiyor. Bizim gördüğümüz kadarıyla bu çocuklar kaybolup gidiyor. Zaten 17-18 yaşına gelinceye kadar da insanların, bu çocukların annelerinin babalarının enerjisinin de tükendiğini görüyoruz çünkü onların da artık bir sabrı var, onların da tabii, hayattan beklentileri var. Bir süre sonra bu çocukların çok fazla da ilerlemediğini gördükleri zaman onlar da hayattan yavaş yavaş soğumaya başlıyor. İşte, biz de tam burada devreye girmek istiyoruz. İstiyoruz ki onlara daha güzel, daha kaliteli bir yaşam Hükümetimiz tarafından, devletimiz tarafından, bizler tarafından sunulsun. Çünkü gerçekten de bu insanlar hak ediyorlar.

Rehabilitasyon merkezinden bir örnek vereceğim: Bir ailenin 2 çocuğu var. Ailenin 1 çocuğu otizimli, 1 çocuğu da Down sendromlu. Yani bu insanlar büyük bir azim içerisinde bu çocuklarını yetiştirmeye çalışıyorlar. Oturup sohbet ettim, sorunlarını dinledim. Anne şunu söylüyor: “Ben çocuğum için her şeyi yaptım, işimi de bıraktım. Babası asgari ücretle bir işte çalışıyor.” Tabii, bu çocukları yetiştirmek, belli bir seviyeye getirmek gerçekten zor. Üstelik o ailede hem bir Down sendromlu hem de bir otizimli varsa bu iş daha da sıkıntılı.

Ben bugün görüyorum ki çok hayırlı bir iş yapmışız bu Komisyona girmekle ve bu Komisyonu Kırşehir’e davet etmekle daha hayırlı bir iş yapmışız. Ben katılan herkese teşekkür ediyorum.

Mustafa Vekilimle sorumluluğumuzun çok büyük olduğunu görüyorum Kırşehir’de. Gerçekten bu sıkıntıların üzerinden hep birlikte gelmemiz gerekiyor. Bu artık siyasi bir iş değil, siyasetüstü bir şey. Özellikle sağlık sorunlarıyla uğraşmak siyasetüstü bir şey. Onun için, ne katkımız varsa, elimizden ne geliyorsa yapacağız. İnşallah da oradan en iyi kanunları çıkaracağız, bu aileleri inşallah rahatlatacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Şimdi Kayseri Milletvekilimiz Sayın Çetin Arık.

Buyurun.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Valim, Sayın Komisyon Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, sayın belediye başkanlarım, kaymakamlarım, değerli hazırun; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle mazisi şan ve şerefle dolu kahraman Türk ordusu ülkemiz için, ülkemizin birliği ve bütünlüğü için Suriye sınırında. Bugün de şehitlerimiz var kahraman Mehmetçik’imizden. Geride gözü yaşı ana bırakan, eş bırakan kahraman şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, milletimize ve ailelerine başsağlığı diliyorum.

Tabii ki Komisyonumuz Down sendromu, otizm ve diğer gelişim bozukluklarının yaygınlığının tespiti ve bunların çözümü, bunun için buradayız.

Bir sorunu çözmek için öncelikle o sorunu bilmemiz gerekiyor. Nedir bu sorun, onu bilmeden çözüm bulma şansımız yok. Bugün Türkiye’de “Otizm ne?” denildiğinde 10 kişiden 3’ü otizmin ne olduğunu biliyor. Demek ki bir yerde problem var o zaman. Eğer ki 10 kişiden 3’ü “Otizmin ne olduğunu biliyorum.” diyor ve “Nedir otizm?” diye sorduğunuzda da çok sağlıklı bir bilgi alamıyorsanız, “Ben televizyondan duymuştum.” diye bir bilgi alıyorsanız burada bir problem var demektir ve işte, bugün bu Komisyonun Kırşehir’de bulunmasının ana amaçlarından birisi de budur; otizm nedir ve otizm, Down sendromu ve bu gelişimsel bozukluklar neler, bunların farkındalığını yaratmak. Kırşehir’de durum nedir; farkında mıdır, değil midir?

Şimdi, tabii, Gonca Hanım otizmi, diğer bozuklukları anlattı. Otizm yaşamın ilk üç yılında ortaya çıkan gelişimsel bir problemdir. O gelişimsel bir problem, davranış bozukluğuyla karakterize ve eğer ki bir çocuk göz göze temas kuramıyorsa, kendi kendine oyun kuramıyorsa, bir şeye takılıp kalıyorsa, kendi etrafında dönüyorsa, dönen cisimlere bakıyorsa bu ailenin, ivedilikle, hızla “Sizin bu çocukta otizm olabilir.” denip ilgili merkezlere gönderilmesi gerekir.

Tabii, otizmin nedenleri de belli değil. Birtakım genetik faktörler, çevresel faktörler, toksinler, ağır metaller vesaire suçlanıyor ama “Otizmin nedeni şudur.” denilemiyor. Otizmin nedenini bilemediğimiz için otizmle ilgili henüz net bir tedavi de yok. Ancak şu gerçek ki: Erken tanı ve erken tanıyla başlayan yoğun bir eğitim, ne kadar erken tanı konulursa ve sürekli ve yoğun bir eğitim verilebilirse otizimli çocuklarımız da normal bireylerle aynı gelişimi sağlayabiliyorlar.

Biz bunu sağlayabiliyor muyuz? Sağlayamadığımızı düşünüyorum ben. Çünkü ülkemizde de yaklaşık 1 milyon 200 bin otizimli bireyin olduğunu ve bundan etkilenen 5 milyon ferdin olduğunu ve eğitim bekleyen 0-18 yaş grubundan 350 bin otizimli çocuğumuzun olduğu biliyoruz. Ve “Ne kadar eğitime ulaşabiliyor?” dediğimizde 350 bin çocuktan sadece ve sadece 26 bini eğitime ulaşabiliyor. O zaman şapkamızı önümüze çıkartıp bir düşünmemiz lazım. 350 bin çocuk ve eğitime ulaşan 26 bin.

Peki, 26 bin çocuğumuz gerçekten eğitim alabiliyor mu? Bütün mesele de burada. Metin Bey söyledi yani bu çocuklar yoğun bir eğitim almalı yani erken başlayacak ve en az haftada otuz saat olan, kırk saat olan, yetmediği dönemde de iki saat olabilen eğitimler alacak. Şimdi, bu çocuklarımız sadece haftada iki saat eğitim alabiliyor, sadece iki saat eğitim alabiliyor.

Şimdi, hepimizin evinde çocuklarımız var. Normal gelişen bireylerin bile haftada kırk saat eğitimle ayakta durmadığı, özel öğretmen gerektiği bir durumda bu çocuklar haftada iki saat eğitimle ayakta durabilir mi? Duramayacakları aşikâr. O zaman bizim, Komisyon olarak, Sayın Valimizin, sizlerin ilk işimiz bu saatin artırılması olmalı. Bir, haftada iki saat alıyoruz ama bu eğitim kim veriyor? Yani gerçekten haftada iki saat bizim çocuklarımız eğitim alıyor mu, almıyor mu? İşte, bugün Kırşehir’de birtakım özel okulları gezdik, 300 öğrencisi olan bir okulda sadece ve sadece 3 özel eğitim öğretmeni var. O zaman burada bir eksiklik var. Yani diğer öğretmenler, çocuk gelişim uzmanı ya da ne bileyim, emekli olmuş, sonradan sertifika almış eğitim vermeye çalışıyor, hizmet etmeye çalışıyor, bunlarla bu iş olmaz. Sayın Valimin, sizlerin, bizlerin, hepimizin yapması gereken, eğer ki bu çocuklar eğitim alacaksa doğru düzgün bir eğitim alacak. Özel eğitim öğretmenin mutlak ve mutlakla sayısını arttırmamız gerekecek. Yani bugün için Türkiye’de 10 bin özel eğitim öğretmeni eksikimiz var. Komisyonumuzun burada yapacağı çalışmalardan biri de bu: Özel eğitim öğretmenlerini hızla istemek.

Bakınız, bu çocuklar için dil gelişimi, konuşma terapisti yoktu. 300’e yakın öğrenci var ama 1 konuşma terapisti yok. Çocukların da yüzde 80’i, yüzde 90’ı konuşma problemi yaşıyorlar, konuşamıyorlar, iletişim problemi yaşıyorlar ama konuşma terapisti yok. O zaman burada bir eksikliğimiz var demektir ve bizim ivedilikle konuşma terapistini de sağlamamız lazım.

Bu ailelerin yaşadığı en büyük sıkıntılar okul çağında. Okul çağı bir kabustur yani tabiri caizse kabustur. Kreş dönemi... Bakınız, Kırşehir’de kaç tane kreş var, bilmiyorum; kreşte kaç öğrencimiz var -normal gelişen bireyleri soruyorum- ve hangi kreşte kaç otizmlili ya da Down sendromlu çocuğumuz var? Bu konuda herhangi bir çalışma var Millî Eğitim Müdürlüğü’nde? Varsa, bilgi almak isterim. Hani, kreş dönemindeki çocuklarımızın sayısı ve kaç otizmlili, kaç Down sendromlu? Ve bu çocukları inanın ki kreşler kabul etmiyor. Bakınız, otizmlili ailelerde boşanma oranı yüzde 80. Eğer ki eş çalışıyorsa, biri görevini bırakmak durumunda, çocuğa bakmak durumunda. Çünkü kreş, kreş geziyorlar. O zaman yapmamız gereken ne? Kreşlere şart koşturmak: “Arkadaş, 50 öğrencin varsa sen en az -atıyorum bu rakamı- 3’ü de özel gereksinimli çocuk olacak yoksa açtırmıyoruz okulunuzu.” Ve bunu da bilen birisi olacak. Yani o çocuğa nasıl davranılır... Çünkü bu çocukların en büyük ilaçları doğal gelişen akranlarıyla birlikte olmak. Siz onlarla ne kadar beraberliği sağlayabilirsiniz, başarısı o kadar olacak.

Bir diğer sorun, anaokulu dönemi. Anaokulu dönemi de tam kabus. İnanın ki, bu veliler, bu çocuklar okul okul geziyorlar. Yani ilköğretim çağı da öyle. İlk gittiğiniz zaman sizin karşınıza okul yönetimi çıkıyor. Bu bir gerçek, bu bir realite. Yani neden? Çünkü o öğretmen o çocuğa nasıl davranılacağını bilmiyor. Yani nasıl davranılacak, nasıl eğitim verecek? Otizmlili bir çocuk var sınıfta, ona nasıl davranacağını bilmiyor. Diğer çocuklarla aynı mı davranacak, nasıl eğitim verecek, bilmiyor.

Kaynaştırma eğitimi, son derece önemli yani son derece önemli. Kaç çocuğumuz kaynaştırma eğitimi alıyor Kırşehir’de, gerçekten kaynaştırma eğitimi alabiliyor mu? Şu yapılabilsen: Öğretmen, ilk olarak, bu çocuğu görmemeli yani bir özendirme olmalı. Denilsen ki: “Sınıfında otizmlili bir çocuk, Down sendromlu bir çocuk olan ya da özel gereksinimli bir çocuk olan -atıyorum bu rakamı- 200 lira daha fazla maaş alacak.” denilsen o çocuğu kabullenecek ve o öğretmene de hizmet içi eğitimler verilecek, seminerlere katılacak ve bu çocuğa nasıl davranılabileceğini öğrenecek.

Bu çocukların gölge öğretmenleri olmalı. Belki kaynaştırma eğitimi varsa bir çocukta ve o çocukta davranış problemi olduğunda o çocuğu oradan alıp sakinleştirip tekrar sınıfına sokacak bir gölge öğretmen olacak. Böyle bir uygulama var mı? Olduğunu düşünüyorum ki ivedilikle olması gereken şeylerden bir tanesi de bu.

Bakınız, lise çağı başka bir problem. Kırşehir’de kaynaştırma özel eğitim sınıfınız var mı liseyle alakalı? Otizm ve Down’la ilgili, lisede kaç tane çocuğa siz eğitim veriyorsunuz ya da kaç tane Kırşehir’de lise mezunu otizmlili bireyiniz var? İşte, bunların hepsi açığa çıkarılmalı.

Amerika bir çalışma yapmış, diyor ki: “Biz bu çocuklara her 1 dolar harcadığımızda 16 dolar olarak bize geri dönüyor.” Bakınız, Kırşehir’de yılda doğan 2018’de 2.894 çocuk doğmuş. Eğer ki 2.894 çocuk doğuyorsa yılda en az 45-49 otizmlili çocuk doğuyor demektir, her yıl otizmlili doğan çocuk sayısı ama bunları biz göremiyoruz. Sayın Valim, bunları görme şansımız da yok çünkü gerçekten, bunlar evlerinde hapis hayatı yaşıyorlar. Abartmıyorum yani bu otizmlili çocuklar ve aileleri hapis hayatı yaşıyorlar. Niçin? Çünkü toplum bilmiyor. Çocukların görüntüleri pırıl pırıl, sokağa çıktığında ya da lokantaya gittiğinde ya da bir alışveriş merkezine gittiğinde bir davranış problemi yaşadığında toplum bu çocukları ve ailelerini yadırgıyor yani iyi terbiye edilmemiş çocuk gözüyle bakıyor, bütün gözler o çocuğun üzerine yoğunlaşıyor ve çocuk daha da hırçınlaşıyor. İşte, bütün bunları bilen aileler evlerinde çocuklarıyla birlikte oturuyor.

Sayın Valim, bu çocukları evlerinden çıkaralım. Devlet olarak sizin, bizim, hepimizin görevi bu çocukları evlerinden bulup çıkarmak. Yani, Sayın Kaymakamım, 1 tane otizmlili olma şansı yoktur nüfus projeksiyonuna baktığımız zaman. Lütfen, yani, bir... Ailelere, evlere girdiğimiz zaman orada yaşanan dramları da göreceksiniz siz. İnanın, evine çocuğu bağlamış aileler var Türkiye’de; baş edemiyor,

çocuğun ayağından bağlamış ve bu şekilde yaşayan çocuklar olduğunu biliyorum. Bunlar bizim çocuklarımız, bunlar bizim evlatlarımız ve biz bunları toplumsal hayata kattığımız zaman devletimizin de yükü azalacaktır.

Bakınız, Hollanda'nın nüfusu 17 milyon, Hollanda otizimli çocukların yüzde 40'ını –abartısız konuşuyorum, yüzde 40'ını, resmî rakamlar bunlar- lise mezunu yapabilmiş. Bizim Türkiye'de 82 milyon nüfusumuz var, lise mezunu yapabildiğimiz çocuk sayımız sadece 517. Bu, devletin resmî rakamları. Demek ki bir yerlerde eksikler yapıyoruz, bir yerlerde eksiklerimiz var ve bu Komisyon, gerçekten, bütün siyasi partilerin ortaklaşa hazırlayıp ve ortaklaşa uzlaşarak getirdiği bir komisyon ve toplum yararına olan, milletimizin bizden beklentisi de bu, siyasi parti gözetmeksizin, toplum yararına olan her şeyde bir araya gelmemiz ve bu Komisyon bunu başardığı için başta Komisyon Başkanımız olmak üzere, Komisyon üyelerine tekrar teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Gerçekten, misafirperverliğiniz için de Sayın Valime, Sayın Belediye Başkanımıza çok çok teşekkür ediyorum. Ben fahri Kırşehirliyim, yakın illeriz ve ben tekrar saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Çetin Bey, bazı önerilerde de bulundunuz.

Tabii, şöyle bir şey: Kırşehir'e, şehirlere gelmemizin şöyle faydası var: Yani uygulamayı da burada görüyoruz. İnşallah bundan sonra -bizim öbür durağımız Konya- uygulamayı yerinde görürsek çok daha iyi olacak. Bu bakımdan, biz buradan aslında çok kazançlı gidiyoruz, çok şey öğrendik.

Tabii, Türkiye'de ailelerin saklandığı yeni yeni ortaya çıkmaya başladı yani son yıllarda aileler ortaya çıkmaya başladı, sağlıktaki kalitemiz son yıllarda arttı, sosyal güvenlik son yıllarda oluştu ama asla, tabii, yeterli değil çünkü Türkiye'de artık vatandaşın istediği şu: “Dünyada ne varsa bizde de olacak.” diyor, vatandaş bunu diyor. Yani bu hâle gelmiş, bu sevindirici bir şey ve biz de bunun üzerine gidiyoruz. İnşallah biz buradan çıkardıklarımızın, raporumuz yazılmadan da uygulanması için başta Sayın Cumhurbaşkanımıza olmak üzere gideceğiz çünkü şu da önemli: Buradan gördüğüm, yani hizmet içi eğitim önemli. Yani bir kaymakamın bu eğitimden geçmesi bence önemli, buradan benim çıkardığım bir şey. Ailelerin bu eğitimden geçmesi çok önemli.

İki: Acil servisteki doktorların yani ilk gören doktorların bu konuda eğitilmesi çok önemli. Tabii ki, bence en önemlisi de belediye başkanlarımızın da bunun farkında olmalarında fayda var. Demek ki bizim Türkiye'deki tüm belediye başkanlarımıza, kaymakamlarımıza bunu bir anlatmamız lazım, buradan çıkardığımız bir nokta bu. Bunu da inşallah en yüksek makamımıza da söyleyeceğiz. Tabii ailelerin eğitimi, ailelerin sahip çıkması... Artık Türkiye, aileleri eğitebilecek, ailelere sahip çıkabilecek kapasitede bir ülke. Demek ki uygulayacağız yani biz de üzerimize düşeni yapacağız.

Arkadaşlarımız sorunları söylediler, bu sorunlar söylenmezse kalır, ben size söyleyeyim, onun için biz söyleyeceğiz, sorundan korkmayacağız ama uygulanabilir çözüm önerilerini Allah'ın izniyle... Bayağı da yazdık, ben de aldım, arkadaşlarımız da aldı. Komisyonumuzun özelliği bu, Sayın Valim. Bizim sivil toplum örgütlerimiz var, başladılar sorun söylemeye. Ben dedim ki: Bunu biz biliyoruz, bize çözüm önerilerini getirin. Müsaade istediler, çalışanlar, çarşamba günü de bayağı güzel öneriler sundular bize. Yani zihniyetimizi de değiştirmemiz lazım, herkes yakınıyor, yakınıyor, olmuyor, olmuyor, olmuyor; söyle dediğin zaman yoktu, şimdi, var olmaya başladı, güzel bir sistem geliştirdik, inşallah devam edeceğiz.

Şimdi de Kırşehir Milletvekilimiz Sayın Mustafa Kendirli var. Çok teşekkür ediyoruz, Sayın Valimin yanından ben aradığım zaman geçen gün “Hayhay, bekliyorum.” dedi Mustafa Bey, sağ olsun. Komisyon üyemiz değil ama artık bundan sonra Komisyonumuzun fahri üyesi oldu. Mustafa Bey'e de sözü veriyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Başkanım, Sayın Valim, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli kaymakamlarımız, değerli akademisyenler, çok kıymetli belediye başkanlarımız, şehrimizin değerli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarımızın çok kıymetli temsilcileri, kıymetli aileler; ben de öncelikle hepimizi sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Böyle güzel bir toplantıya da şahitlik ettiğim için, Kıymetli Başkanım başta olmak üzere, tüm Komisyon üyelerimize ve Kırşehir Milletvekilimiz Metin İlhan Bey’e de özellikle teşekkür ediyorum. Bu güzel toplantının, bu alt komisyon toplantısının ilkinin Kırşehir’de yapılmasına vesile olduğu için ve Kırşehir’i tercih ettikleri için de kendilerine ayrıca teşekkür ediyorum ve bu güzel heyeti Ahi Evranı Velî’nin diyarı, ozanlar kenti, şirin Kırşehir’de ağırlamakta duyduğum mutluluğu ifade etmek istiyorum.

Başkanımın da söylediği gibi, ben de Allah nasip ederse bundan sonraki süreçte bu Komisyonun fahri bir üyesi olarak, ne zaman ihtiyaç duyarlarsa fırsat bulduğumda bütün toplantılarına katılmayı arzu ettiğimi ifade ediyorum.

Bizim Meclisimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çatısı altında görev dâhilinde birçok komisyon faaliyet gösteriyor ama sayın vekillerimin, Başkanımın, Sayın Valimin ve sizlerin de ifade ettiği gibi, gerçekten de şu an otizm, Down sendromu ve gelişim bozukluklarıyla ilgili konuyu araştıran bu Komisyonun bir de kutsal bir görevi var. Ben Obeziteyle Mücadele Komisyonunda şu anda görev yapıyorum. Biz de yaz içinde İstanbul’da yerinde incelemeler yaptık ama otizm, Down sendromlu çocuklarımızla ilgili durum, biraz evvel hepimizin müşahade ettiği gibi, bir kere ailelerin bu rahatsızlıkları kabullenmesiyle başlayacak bir süreç. Dolayısıyla, hamilelik döneminden başlayarak hastalığın, engelin, rahatsızlığın tespiti, doğumdan itibaren tedavisiyle ilgili süreç. Ki Kayseri Milletvekilimiz Çetin Bey’in biraz evvel bahsettiği gibi, en önemli unsur, eğitimle çocuklarımızın beşerî, sosyal hayatın içine dâhil edilmesi. Onun için eğitim noktasında da bizlere düşen vazife, iktidar, Hükûmet olarak, Gazi Meclisimizin çatısı altında hiçbir siyasi parti gözetmeksizin yapılacak yasa değişiklikleri, kanun değişiklikleri, yeni oluşacak yasalarda bütün siyasi partilerin ortak kararlar alması gerektiği kararları birlikte alıp bu konunun üzerine hep birlikte eğileceğimizden tabii ki hiç kimsenin zerre kadar şüphesi olmasın.

Burada en önemli olan unsurlardan biri de tabii ki böyle kısıtlı kardeşlerimizin aileleri. Onların da hayatlarını kolaylaştırabilme noktasında çok güzel çalışmalar yapılabilir ve bu tarz gelişim bozukluğu olan çocuklarımızın eğitim sürelerinin, günlük ders saati sayılarının artması ailelerimizin de elini elbette ki rahatlatacak.

“Gölge eğitmeni” diye biraz evvel bahsettikleri, ailelerin vazifesini üstlenecek kişilerin sayısının artması; mola evleri çok önemli, öyle gözüküyor. Bu çalışmaları inşallah en kısa sürede sizlerin, Komisyonumuzun bu güzel çalışmaları, bu güzel istişareleri, yerinde incelemeleri sonucunda oluşacak raporla, Allah’ın izniyle...

Biraz önce çok güzel bir şey söyledi Sayın Başkanım, dedi ki: “Biz raporu hazırlayıp -çok kapsamlı, çok güzel bir rapor çıkacağı ortada, aşikâr- ‘Hadi, biz işimizi bitirdik, teslim ettik, gidiyoruz.’ demeyeceğiz.” Komisyonların da bence görevlerinin bu şekilde, işin arkasını kovalayarak, işin devamını takip ederek, işi neticelendirene kadar bu işin yakasını bırakmamak olduğunu düşünüyorum.

Şehrimize gelerek bu güzel programı burada düzenledikleri için, şehrimize geldikleri için tekrar hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Şanlı ordumuz yine bir destan yazmak üzere üç gün önce “Bismillah, ya Allah” dedi ve yollara düştü. Sınır ötesinde başlayan Barış Pınarı Operasyonu’nda Mehmetçik’imize başarılar diliyorum. Burunları kanamadan inşallah, görevlerini ifa edip tekrar yurdumuza dönmelerin Yüce Allah’tan niyaz

ediyoruz. Şehitlerimiz var, haberler bugün geldi üzüldük. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. İnşallah, bu harekâtı da daha öncekilerde olduğu gibi hızlı bir şekilde üstün bir başarıyla tamamlayıp ülkemize zarar vermeye çalışan terör örgütlerini de ülkemizden temizleyeceğiz ve misafirimiz olan Suriyeli kardeşlerimizi de oluşturduğumuz güvenli bölgeye yerleştirerek Allah'ın izniyle onların da orada kendi topraklarında yaşamlarını sürdürmelerini hep birlikte inşallah sağlayacağız diyorum.

Bu güzel toplantı için tekrar hepinize teşekkür ediyor, hepinizi Allah'a emanet ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Valime son sözü vermeden önce, şimdi...

Müdür Bey, sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı?

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ŞEVKET KARADENİZ – Arkadaşımız, Sayın Vekilimin söyledikleriyle ilgili... Sayısal rakamları söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Buyurun.

KIRŞEHİR REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜM BAŞKANI AHMET SERDAR KARLI – Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Valim, sayın milletvekillerim, sayın kaymakamlarımız, Sayın Kırşehir Belediye Başkanımız, sayın ilçe belediye başkanlarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Vekilimin özel eğitimle ilgili bazı bilgi talepleri oldu. Biz bu konuya cevaben söz hakkı almak istedik. Kırşehir'de özel eğitim uygulamaları yönetmelik gereği otuz altı aydan itibaren zorunlu olarak başlıyor. Bizim Kırşehir'de anaokullarında 2 tane özel eğitim sınıfımız var, bir tanesi otizmli çocukları kapsıyor, bir tanesi hafif düzey zihinsel yetersizliği olan çocukları kapsıyor.

Özel eğitimde şöyle bir uygulama esas, biz bunu temel, baz alarak hareket ediyoruz. Özel eğitimde “en az kısıtlandırılmış eğitim ortamı” diye bir tabir var. Yani önce çocukların akranlarıyla beraber eğitim almalarını sağlıyoruz, uyum sağlarsa bu şekilde devam ederek gidebiliyor. İlkokul seviyesinde 4 tane otizm sınıfımız var, ilkokulların bünyesinde. Otizm sınıflarında mevcut, en fazla 4 öğrenci olabiliyor. 3 tane hafif zihinsel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfımız var. Lise kısmında 1 tane orta-ağır düzeyde zihinsel engelli öğrencinin bulunduğu özel eğitim sınıfımız var ve orta-ağır engelli öğrencilerin bulunduğu uygulama okulumuz var. Biz 2018-2019 eğitim öğretim yılı yani geçtiğimiz yıl -bu yıl yeni başladığı için envanter yeni oluşuyor- 94 tane otizmli öğrenci tanılamışız. Bizim kurumumuzun çalışma prensibi şöyle: Özel gereksinimli olan öğrencilerin tanılamasını, yönlendirilmesini, eğitim olarak yerleştirilmesini esas alıyor. Yani özel gereksinimli çocukların eğitim ortamını biz belirliyor ve düzenliyoruz.

Şimdi, söylenen şeylere şöyle cevap vermek isterim ben: Millî Eğitim olarak engelli çocuklara, özel gereksinimi olan çocuklara 27 yaşına kadar eğitim verme olanağımız var. Eğer ihtiyacı varsa rehabilitasyon desteği buna ek olarak haftada iki saat olarak sunulabiliyor. Biz öncelikle devletin bu imkânlarından bütün çocukların faydalanmasını istiyoruz.

Yaptığımız gezilerde... Bugün size de biz eşlik ettik gezilerinizde, şu sıkıntılara biz de katılıyoruz: Şimdi, uygulama okulunda orta-ağırlara gittiğimizde 34 tane mevcudu vardı okulun. Normalde okulun kaydı 88 ama bazı çocuklar özel durumlarından dolayı okula gidemiyorlar yani öz bakım becerilerini yapamadıkları için. Bunun sebebini de şu olarak söylüyor veliler: Okullarda yardımcı personelin olmaması, çocuklara öz bakım açısından yapılacak hizmetin bulunmaması, öğretmenlerin de bu konuda

yetkisinin olmaması çocukların okula erişimini engelliyor. Bu iki saat olayı rehabilitasyonlara devam eden çocuklar için şu şekilde: Az önce bahsettiğim gibi, normalde çocuklar 27 yaşına kadar devletin okullarında eğitim alabiliyor.

BAŞKAN - Onları biliyoruz biz.

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ŞEVKET KARADENİZ – Yani önceliğimiz bizim kurum olarak, devlet okullarına devam etmesi çocukların ve daha uzun vadeli, daha uzun süreli eğitim almalarını sağlamamız.

Söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şöyle: Bunları biz biliyoruz, bizim arkadaşlarımızın söyleyişi sizi suçlamak değil...

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ ŞEVKET KARADENİZ – Yok, suçlama olarak...

BAŞKAN - Sizin cevap vermeniz gerekmiyor, sizi suçlamak değil amaç. Burada biz zaten aksaklıkları tespit ediyoruz, düzenleyecek olan bakanlık, üst düzeydir. Biz buraya şey hazırlıyoruz, bizim yaptığımız odur. Burada bakın, hiç kimseyi suçlamıyoruz, öyle şey olur mu? Hepimiz yani... Gelenin mesafe çok iyidir ama asla yeterli görmüyoruz. Bir kısım aileler niye gelemiyor? Yardımcı personeli hemen yazdık biz, o hâlde yardımcı personel sorununu çözmemiz lazım diye.

Sizi tebrik ediyoruz, işlerinizi hepiniz güzel yapıyorsunuz imkânlar ölçüsünde.

Bugün tabii, şöyle bir şey oldu, daha önce ben de valilik yaptığım için, Sayın Valim, yine buna çok erken vâkıf oldu. Ben milletvekili olunca veya çocuğum olduğu için bunu anca öğrenebildim. Bugün kaymakamlarımız da bu işe vâkıf oldular, belediye başkanlarımız da vâkıf oldular, siz de olaya daha titiz davranmanız gerektiğini anladınız, olay gerçek. “Köylere kadar tarayalım.” gerçeği var, çok güzel bir toplantı oldu. Bu toplantıdan ben son derece mutluyum.

Bir de arkadaşlarımız anlattılar, şehit haberlerimiz var. Tabii, şehitlerimiz için içimiz yanıyor ama ülkemizde ben kısaca... Sayın Valimle biz tabii bu işin biraz içinde olduğumuz için biliyoruz.

Şimdi, bizim güneyimizde şöyle bir şey oldu: DEAŞ'ı da Amerika kurdu, diğerlerinin patronu da Amerika. 2013'ten itibaren bir senaryo uygulandı, DEAŞ'la bir mücadele başlatıldı güya, bu mücadeleyi öbür PKK yapar gibi oldu, onun üzerine DEAŞ çekildi, o alanları PKK'ya bıraktı, bizim güneyimizde... İçeriden bölemeyince dışımızdan bölmeye çalıştılar. Türkiye de buna asla müsaade etmedi. Yani devletin iradesi, milletin iradesi şu anda... Terör neredeyse kaynağına indik, bitireceğiz. Amerika da bunu anladı, Avrupa da anladı bunu. Ee, çünkü Suriyeliyi biz tutuyoruz. Niye? Orada bir sıkıntı... Yani PKK DEAŞ'la beraber hareket ediyor, patronlar aynı. Oradan sürüyorlar, bize geliyorlar; biz de tutuyoruz. Tutmayız, gitsin onlara. Biraz önce arkadaşımızın biri anlattı, İspanya'da bir belediye 5 aile almış Madrid'de “Ben 5 aileye bakıyorum belediyemde.” diye gururla ilan ediyor. Bir de Türkiye'yi düşünün.

Onun için, bizim ülkemizin, milletimizin çok haklı bir mücadelesi var; bu haklı mücadelemizde de gerçekten bir parti hariç, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çok güzel bir irade gösterildi. Bakın, biz orada tartışmaları yaparız değişik şekillerde; bu, partiler arasındaki bir mücadeledir, normaldir ama esasa geldiğimiz zaman bildirileri imzaladık, tezkereye “okay”imizi verdik, çıkardık, çok güzel oldu. İnşallah daha da iyi olacak çünkü bu ülkede bizim birlik beraberliğimiz önemlidir. Güçlü bir ülkeyiz, sadece güçlü olduğumuzun farkına varalım, farkına da vardık bence, biz şu anda onun da farkındayız. En önemlisi neydi? Kendi silahımızı da yapar hâlde geldik Allah'a şüktür. Çok fazla bir şey demeye gerek yok ama iyi olacak, ben sonuçtan eminim, inanıyorum.

Son olarak şunu söylüyorum: Kırşehir’e gelmekten dolayı çok mutlu oldum. İyi ki Metin Bey’i bizim Komisyona vermişler, eğer Metin Bey olmasaydı muhtemelen biz Kayseri’ye gidecektik, onu da söyleyeyim size. Çetin Bey de bizi ayarlamaya çalışıyor ama bakacağız Kayseri olayına. Herhâlde gideriz, vaktimiz de var, bir Kayseri de yaparız Allah’ın izniyle. Çünkü şunu gördük bugün: Bu işe kaymakamların vâkıf olmasının, belediye başkanlarının vâkıf olmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ben bu güzel programdan dolayı, baştan itibaren koordineli, gayet düzenli... Hatta tam zamanında da yetiştiriyoruz sayılır çünkü yarım saat geç geldik ve yarım saat de geç bitiriyoruz. Bir program daha eklendi, inşallah oraya da gideceğiz.

Ben son sözü Sayın Valime yani ilin mülki idare amirine veriyorum.

Sayın Valim, buyurun efendim.

KIRŞEHİR VALİSİ İBRAHİM AKIN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun ilimizi ziyaretleri ve bu değerlendirme toplantısı vesilesiyle esasen biz de ilimizde özel gereksinimli bireylerimize yönelik, kurumlarımız tarafından yürütülen çalışmalara hep birlikte bir göz atma fırsatı bulduk. Zannediyorum, hem ben hem çalışma arkadaşlarım, kendileri de bu değerlendirme toplantısı sonucunda eksikliklerimizin, bu konuda daha neler yapmamız gerektiğinin farkına vardık. Bu toplantı sonrasında bu konuyla ilgili biz de kendi aramızda gerekli değerlendirmeleri yapmak suretiyle bu konuda daha farklı neler yapabiliriz, nerelerde eksiklerimiz var, bunları tekrar bir gözden geçirme fırsatını bulmuş olduk.

Tabii, toplantının başından beri konuşuyoruz, esasında, “özel gereksinimli bireyler” dediğimiz insanlarla ya ailemizde ya da yakınımızda böyle bir durum varsa ya da görevimiz gereği bir şekilde karşılaşmışsak haberimiz oluyor. Onun dışında da bu konulara maalesef uzak duruyoruz. Belki bugünkü toplantıda ilimiz adına ortaya çıkan sonuçlardan bir tanesi de bu konuda bir farkındalık yaratılmış olmasıdır. Bütün arkadaşlarımız bu konuda bir şeyler yapmamız gerektiğini anladılar, bunun farkına vardılar. Belki burada vurgulanması gereken hususlardan bir tanesi de şu: Hep eğitimle ilgili, işte, sağıktaki personel, eğitimdeki personel, ailelerin eğitimi ama bence oradaki annemizin söylediği bir şey daha vardı; “Bu çocukları dışarı çıkardığımızda insanların bir olumsuz bakışı onları içine kapatıyor.” dedi. Belki toplumsal anlamda, kamu spotlarıyla da bu hastalıkları, bunlara toplumda nasıl davranılması gerektiğini anlatmak gerekiyor diye düşünüyorum. Tabii, bunun toplumsal, psikolojik boyutunu belki ben değerlendirebilecek konumda değilim ama mutlaka bunun bir değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü toplum tanımıyor. Onun için de birçok sorunun temelinde bu yatıyor esasında. Okula gittiğinde okul müdürü direnç gösteriyor çünkü o çocuğu sınıfa verdiğinde aileler, veliler direnç gösteriyor. Bunun temelinde aslında toplumda yatan bilgisizliği de çok önemli bir sorun diye değerlendiriyorum. Bu konunun da mutlaka bir değerlendirmeye tabi tutulmasının elzem olduğunu düşünüyorum.

Tekrar, ben Komisyonumuzun bu ilk toplantısını ilimizde yapmasından, sizleri ilimizde ağırlamaktan son derece mutlu olduğumuzu ifade ediyorum. Komisyonumuza bundan sonraki çalışmalarında başarılar diliyorum. İnaniyorum ki Komisyonumuzun yaptığı bu inceleme ve değerlendirme toplantıları neticesinde ortaya koyacağı rapor, bu özel gereksinimli bireylerimizin ve onların ailelerinin sorunlarının çözümüne katkı sunar, katkı verir. Burada, bu toplantıda katkı veren bütün arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum. Toplantımızın tekrar hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Ben de bütün arkadaşlarım gibi, yürütülen operasyonda şehit olan kardeşlerimize, şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, milletimize başsağlığı diliyorum, ordumuza muzafferiyetler diliyorum. İnaniyorum ki onlar muzaffer olarak bu topraklara tekrar dönecekler.

Tekrar, sizlere çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Valim, çok teşekkürler.

Şimdi, arkadaşlar, Kırşehir Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi incelemesi var, bir. İkincisi, “Kırşehir Özel Yaşam Merkezi” diye bir özel engelli kuruluşu var galiba, oraya da gideceğiz.

Teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 18.02

